PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК IX ВЕРЕСЕНЬ — SEPTEMBER, 1968 Число 9

Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for Payment of Postage in Cash.

ПРОМІНЬ
РІК IX ВЕРЕСЕНЬ, 1968
Ч. 9 Виходить раз у місяць
Видає
Союз Українок Канади
Редагує Редакційна Колегія

Наталя Когуська, — редакторка, Леся Ґрегорі, Ольга Войценко, Савеля Стечишин, Катерина Міськів, Тоня Горохович, д-р Ганна Янішевська, Оленка Негрич.

Передплату висилати на адресу:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

PROMIN
SEPTEMBER, 1968 VOL. IX
Monthly Publication No. 9
Published by
Ukrainian Women's Ass'n of Canada
Edited by Editorial Committee
Natalia Kohuska, Editor

Subscription in Canada	$4.00
Subscription in other countries	4.50
Single copy	.50

Address:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

ДО УВАГИ ДОПИСУВАЧАМ:

Редакція застерігає собі право скорочувати і виправляти надіслані матеріяли. Дописи, які поміщуються також в інших часописах редакція не приймає — уникаємо повторювання.

Не поміщені дописи редакція не звертає, хіба за спеціяльним, згори зазначеним застереженням. На зворот фотографій, надісланих для виробу кліше треба заадресувати коверту, наклеїти вартість поштових марок і вислати разом з фотографіями.

— — — —

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Борис Тен — Зрілість ... 1
Позаочні Курси української мови ... 1
Ганна Янішевська — Відзначено пані Анну Токарик 2
А. К. — Про Євгенію Ярошинську ... 3
Олена Журлива — Журавлі ... 3
Леся Удод — Панівна мова в українських містах ... 4
Д-р Ганна Янішевська — 50-річчя здобуття громадських прав ... 5
Н. К. — Далеко від рідної землі ... 7
Мелянія Нижанківська — Жіночі постаті у творах „Р. 33" ... 8
Наталія Кібець — Залізорудне. Придніпров'я ... 10
М. В. — Іван Нечуй - Левицький ... 11
Марія Самоїл — Виставка українського народного мистецтва ... 13
Ruth McKenzie — What Are Women Doing With All Those Rights? ... 15
П. Балей — Із записника моєї матері ... 17
Наталія Кібець — Бабусині спогади ... 19
Йожер Аркуш — Новий Дім ... 21
Відділ для дітей ... 22
Громадська і родинна хроніка ... 24
Річні звіти відділів ... 27
Українська вишивка ... 31
Люба Кут — Домашнє господарство ... 32
При праці для журнала ... 33

НА ОБКЛАДИНЦІ: Княгиня св. Ольга - Олена Кульчицька.

З НОВИХ ВИДАНЬ

„Слово" — солідно виданий, мистецько оформлений і цінний своїм змістом новий, третій з ряду збірник українських письменників в екзилі. На зміст збірника складається: література, мистецтво, критика, мемуари і документи. Передмова Григорія Костюка „На магістралі історії" це цінний виклад про сучасну українську літературу по обидвох сторонах океану. В збірнику поміщені праці 77 авторів, які живуть поза межами України. Мистецьке оформлення книжки Якова Гніздовського.

Збірник видає Обєднання Українських Письменників в Екзилі. Редагує Колегія. Видано в Ню Йорку, ЗСА 1968 р.

Чарівні гриби мацатеків

Уже два роки подружжя дослідників Уоссонів жило серед гірських індіянців Мексіки, а загадку грибів, що викликають дивовижні галюцинації все ще не могли розкрити. Нарешті під час релігійного свята їх пригостили чарівною стравою, і незвичайні кольори, дивовижні орнаменти, казкові обриси попливли перед очима. Сумніви поступилися місцем впевности і переконанню.

Потім французький вчений Гейм, який теж побував у мацатеків, виростив у своїй лабораторії один з видів цих грибів, а швайцарець Гофман виділив таємничу дійову речовину у вигляді тонких голчастих кристаликів — псилоцибін. Нею зацікавились психіятри — виявляється, ліки діють оздоровлююче на душевнохворих. Та щоб добути один грам речовини, потрібно близько тисячу грибів.

Так збудник казкових галюцинацій пройшов довгий шлях від вівтарів мацатеків до хеміко-фармацевтичних інститутів.

Ф. Цешковський, агр.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК IX ВЕРЕСЕНЬ, 1968 ЧИСЛО 9

ПОЗАОЧНІ КУРСИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Покликуючись на народню мудрість — „Вік живи, вік учись", варто б нам застановитись над можливостями у доповненні знання української мови. Воно потрібне нам всім — тим, що говорять і пишуть, тим, що промовляють з підмостків, тим, що беруть активну участь в громадському житті, тим що слабше володіють українською мовою і тим, що зовсім нею не говорять. Вивчання мов взагалі сьогодні є дуже популярним і заслуговує на окрему увагу.

Доповнювати знання української мови повинна кожна інтеліґентна людина. Особливо є важливим для тих осіб, які стоять в проводі організації. До їх розмови прислуховується рядове членство, вони є взірцем для інших і тому в них все — мова і письмо мусять бути найкращі.

В кількох останніх роках ведеться інтенсивна праця над плянами, проєктами студій української мови почерез рідні школи, вищі освітні курси, через літні курси, через українські кляси в державних школах, університетах в Канаді і позаочні курси української мови. Все це дає великі можливості кожному опанувати добре літературну мову і бути двомовною людиною, про яку ми постійно говоримо, як необхідність для взірцевого канадського громадянина, чи громадянки.

Створилась ціла сітка спеціяльних організацій, які працюють над способами переведення вишколу рідної мови серед дітвори, молоді і старших. Нашим читачам, мабуть, буде цікаво знати, що в Канаді сьогодні існує п'ять центральних шкільних рад, які знаходяться при більших краєвих організаціях, які керують шкільними справами при церквах і організаціях. Від десятка років веде інтенсивну працю Обєднання Українських Педагогів Канади в Торонті. Розгортає свою роботу на полі українського шкільництва Рада Української Школи при УГПЦ в Канаді. На надходячім Конґресі Українців Канади готуються спеціяльні сесії для учителів і виховників. При Світовім Секретаріяті СКВУ заіснувала Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада, яка провела при кінці серпня ц. р. біля Торонта успішний однотижневий курс-семінар для провідників і організаторів наймолодших української дітвори.

І так як бачимо, то на всіх відтінках громадського життя йде плянова праця над збереженням і навчанням української мови. І не лише в одній громаді, не лише в одній країні, але всюди українці, які живуть у вільному світі об'єднуються в спільній дії в рамках Світового Секретаріяту СКВУ. Справа навчання і студій рідної мови набирає все більших розмірів. Йде плянова праця над організацією учителів рідних шкіл, над опрацюванням нових відповідних підручників, а останньо — українські учителі державних шкіл трьох провінцій і Комітет Українців Канади проводять підготовку курсу української мови за зоровою і слуховою методою. Підручника виготовляє видавництво Чилтона у Філаделфії.

Крім всіх тих плянів, проєктів, які підготовляються для студіюючої молоді рідношкільної і дошкільної, існує прекрасна можливість доповнити знання мови і письма для старших через позаочні курси, що їх спонзорує міністерство освіти в трьох провінціях — Манітобі, Саскачевані і Альберті. Ціна такого курсу дуже приступна. Для мешканців даної провінції одноріч-

---

Борис Тен

Зрілість

Не лиш тоді життя принадне і щасливе,
Коли буяючи розкошами цвіте
Ясної юності суцвіття золоте
І в грудях задуми окрилює красиві.

Але й коли чоло сріблить волосся сиве
І безсторонній час недбайливо змете
Із прагнень і жадань оздоблення-пусте
І сталих цінностей окресляться масиви.

Від юних паростей твердіший дуб старий
Міцніше і вино старе від молодого
І меч гартований — дорожчий від нового.

Бо лиш тому цвітем ми щастям юних мрій,
Щоб щастям визріти і людям передати
Життя цілого плід застиглий і багатий.

„Літературна Україна"

ВІДЗНАЧЕНО ПАНІ АННУ ТОКАРИК

Голова Союзу Українок пані Леся Хорош-Ґрегорі вручає пані А. Токарик грамоту і шпильку (відзнаку).

1-го травня ц. р. Головна Управа Союзу Українок Канади відзначила уступившу Голову Союзу пані Анну Токарик і вручила їй довічне членство Національної Ради Жінок Канади.

Пані Анна Токарик, уроджена в Канаді, вихована у свідомій українській родині: бабуня-піонерка вщепила у серце внучки любов до українського народу, з якого вона вийшла, до його віри, мови, звичаїв та традицій. З молодечих років пані Токарик включається у громадську працю; вступає у членки Союзу Українок Канади і, як фахова учителька, присвячує себе праці з молоддю. Пані Анна Токарик стояла довгі роки у проводі Союзу Українок Канади, виконуючи ріжні функції у Провінціяльній Екзекутиві, а потім у Головній Управі Союзу, де була довші роки заступницею голови, а від 1963 до 1967 року Головою Союзу Українок Канади.

Крім праці в українській жіночій організації, пані Анна Токарик присвячує багато уваги зв'язкам Союзу Українок Канади з Радою Жінок Канади і здобуває собі там загальне признання і пошану для себе і для нашого Союзу Українок Канади.

За цю успішну довголітню працю на користь Союзу Українок Канади, Головна Управа Союзу на святковім чайнім принятті після засідання Управи 1-го травня 1968 вшанувала пані Токарик і подарувала їй Грамоту та відзнаку доживотнього членства в Національній Раді Жінок Канади.

Голова Союзу, пані Леся Хорош-Ґреґорі теплими словами привітала пані Токарик і підкреслила її заслуги перед нашою організацією. Чайним принятгям зайнялася пані Славка Охітва і погостила всіх нас смачним печивом, за що Голова Союзу пані Леся Хорош-Ґреґорі висловила подяку.

Ганна Янішевська

ний курс виносить всього 5 долярів, а для тих, що живуть в іншій провінції 12 дол. На курс можуть записуватись студенти ріжного віку і ріжного степення освіти. Обширні відомості про цей курс поміщено в журналі ч. 7-8 з липня в англомовній частині.

Цьому курсові повинні присвятити найбільшу увагу членки жіночих організацій. На цей курс треба вписуватись масово — і тим що знають мову, і тим, що слабше знають і тим, що зовсім не знають. В минулім шкільнім році поважне число українських жінок в Манітобі побирало цей курс, між ними були і членки Союзу Українок Канади з відділів і всі вони вдоволені та цього року записуються знову на продовження в наступній клясі.

Наради в справах музею

На нарадах, що їх скликав Комітет Мистецтва в Саскатуні в пятницю 5-го липня 1968 року широко обговорювались справи музею Союзу Українок Канади.

На нарадах було поважне число представниць музейних філій з Торонта, Вінніпегу і Ванкуверу, голови пров. екзекутив Союзу Українок Канади та інші провідні членки, які брали участь у святкуванні 50-ліття УГПЦ в Канаді.

Одною з найбільших проблем Музею є брак відповідного приміщення. Досі головний музей знаходиться в одній більшій кімнаті Інституту П. Могили. Багато речей стоїть в шафах і скринях і лише частина виложена для показу. Вже від довшого часу організація Союзу Українок Канади відчуває потребу власного будинку для музею. На останнім головнім зїзді Союзу Українок Канади, що відбувся в Торонто 1967 р. було рішено зорганізувати кампанію за збіркою фондів на ціль музею, або створити фундацію. Комітет Мистецтва в Саскатуні опрацьовує проєкт і плян проведення такої кампанії, який має бути предложений на наступнім зїзді.

Нарадами керуваал пані Розина Драган.

Про Євгенію Ярошинську

У століття народження

В однім із своїх численних листів до друзів писала 1904 року Ольга Кобилянська: „Недавно померла Євгенія Ярошинська (та сама, що переложила на руське (читай українське — Н.К.) одну з Ваших новель)... Дуже мені прикро без неї, а русини втратили в ній дуже діяльну й енергійну патріотку і педагога. Вона займалась і літературою та найкращі й найцінніші її праці то ті, що вона писала для дітей. Я дуже тяжко відчуваю її втрату, бо тепер уже цілком тут, на Буковині не маю нікого".

Євгенія Ярошинська народилась на Буковині 1868 року в селі Чунькові, тепер Кіцманського району і Чернівецької області. Покінчивши учительський семінар, 1893 року, вона учителювала по селах на Буковині. Хоч до шкільної праці, як справжній педагог, припала цілою душею, то вабив її ще інший світ — світ людей, з якими могла б ділитись своїми думками, відчувала також духову потребу писати. Писати почала Є. Ярошинська правдоподібно ще в студентських часах, бо перше її оповідання „Уроєна слабість" було надруковане в „Буковині" 1886 року, а опісля „Понад Дністром", „Перекінчики" та інші. У своїх писаннях письменниця закликала до самоосвіти, до праці і піднесення жіноцтва. Це був час, коли Наталя Кобринська промощувала нові дороги в майбутнє українській жінці.

Листом, 1895 року Ольга Кобилянська запрошує Є. Ярошинську взяти участь у конкурсі на повісті для дітей. Цей конкурс росписав виділ Товариства руських жінок у Станиславові. В цім самім листі Кобилянська повідомляє, що відбудеться засідання того Товариства і щоб Ярошинська конче приїхала. „Не відмовляйте нам своєї присутности" закінчує О. Кобилянська свого листа.

Познайомившись з Наталією Кобринською, Євгенія Ярошинська захоплюється розвитком жіночого руху. Знайомство перетворюється у приязнь і Ярошинська часто гостює у Кобринської, навіть переписувала на чисто деякі оповідання Кобринської, готуючи їх до друку. Дружні вдіносини Ярошинської були з Осипом Маковеєм, Михайлом Павликом та іншими видатними людьми того часу.

Належала Євгенія Ярошинська до Педагогічного Товариства, до Читальні Просвіти, сприяла розвиткові української літератури та була співробітницею дитячого журнала „Дзвіночок".

Євгенія Ярошинська

Євгенія Ярошинська не лишила багатого дорібку як письменниця, ані в літературі, ані в жіночім русі. Не вспіла вона провести сильної лінії своєї індивідуальности, бо померла в розквіті, маючи всього 36 років життя. Та в історії творчої праці, особливо в літературі займає вона належне їй місце. **Н. К.**

Олена Журлива

ЖУРАВЛІ

Летять ключами журавлі
У рідний край на теплі роси,
Весна спускає до землі
Свої вологі довгі коси.
Немов у білім молоці
Стоїть вишняк в новій задумі,
Курличуть радісно гінці
І б'ють крильми в зеленім шумі.
Чи ви ж побачите мене
В своїм підхмарнім вільнім льоті,
Чи хоч один із вас махне
Мені крилом на повороті?
О, як же хочеться мені
Злетіть під хмари у розгоні!
Стою, дивлюсь, немов у сні,
Вся — у весняному полоні.
Мене взяли вони в полон —
Гінці наступного цвітіння,
Не їм боятись перепон,
І не боятись їм падіння.
Летять, курличуть журавлі,
І наче квітів в'ялий жмуток
На лоно рідної землі
Лягає мій тривожний смуток.

ПАНІВНА МОВА В УКРАЇНСЬКИХ МІСТАХ – РОСІЙСЬКА

Група канадійських учителів української мови в числі 7 відвідали столицю України -- Київ і там на місці пересвідчилися, що панівною мовою в столиці України є мова російська, помимо того, що склад населення міста з 1,300,000 мешканців на 80% є український.

Пані Розалія Драґан з Саскатуну була однією з групи запрошена навчатися в Київському університеті нових способів навчання української мови. В своїй доповіді про поїздку в Україну пані Драґан підкреслила, що всі учасники цієї групи учителів зауважили панівне становище російської мови на кожному кроці, помимо того що конституція УРСР зазначає, що в Україні державною мовою є мова українська.

У понеділок, 25-го березня, поверх 300 осіб зібралося в приміщенні Української Православної Авдиторії на виклад пані Р. Драґан про її подорож в Україну та про враження з тієї подорожі. Свою доповідь пані Драґан ілюструвала поверх 200 знимками („слайдс"), які були взяті в головніших українських містах — Києві, Львові, Одесі, Чернівцях, а також у столиці СССР — Москві.

У своїй доповіді пані Драґан підкреслила, що з перших контактів з мешканцями українських міст всюди чулася російська мова і це розчаровувало групу з Канади й занепокоїло. Усі наукові установи в Києві є під повною контролею уряду з Москви і повсюду помітні великі сліди 50-літнього панування російського комунізму в Україні. Учителі з Канади пересвідчилися наочно, що всюди в Україні систематично переводиться плян Москви зробити універсальною мову в Україні мову російську.

Останніми роками уряд СССР висилає за кордони масу різних публікацій, в яких доказується, що в Україні процвітає українська мова, культура, освіта. Це робиться очевидно для того, щоб закрити перед світом дійсний жахливий стан — упосліджения в Україні всього українського. Група учителів з Канади переконалася на власному досвіді, що в українських містах майже неможливо дістати в книгарнях української книжки, в університетських бібліотеках українські книжки є в дуже обмеженій кількості. В той же час російською літературою завалені полиці бібліотек і книгарень.

Одначе цьому посиленому русифікаційному натискові йде впарі український спротив, помимо жорстокого терору. В часі перебування групи канадійських учителів у Львові -- там у місцевій пресі були повідомлення про арешти українських учителів, письменників і культурних діячів. Їхня провина була — „буржуазний націоналізм" в лексиконі окупантів України, а насправді це спротив української інтелігенції проти нищення Москвою української культури. Населення України, особливо студентська молодь, співчуває ув'язненим, відкрито демонструє проти такого свавілля, незважаючи на небезпеку.

Для учителів з Канади був уладжений спеціяльний 10-денний семінар. На цьому семінарі світової слави професор Близниченко викладав його власну нову систему навчання мови через гіпноз. Інші професори давали виклади про найновіші публікації про навчання мови та найновіші технічні приладдя в лабораторіях і запевняли, що чужинці за дуже короткий час настільки навчилися російської мови, що можуть вступити до університету.

На площі університету окремо стоїть колегія й резиденція, де перебувають чужинецькі студенти (біля 800) переважно з Азії й Африки. Пані Драґан пояснювала, що стипендії для цих студентів є багато більші ніж для українських. Подорож в тій країні є коштовна річ. Готель з харчуванням виносить на день $35.00. Туристи приносять величезні прибутки для московського уряду. Офіційно на міжнароднім ринку совєтський рубль коштує 25 ам. центів, але ж турист має там заплатити $1.00 за один рубль, а канадійський турист за канадійського доляра дістане лише 83 копійки, хоч на міжнароднім ринку канадійський доляр вартує 3 сов. рублі.

Очевидно, з цього погляду Росія заохочує якнайбільше туристів, щоб дістати цінну закордонну валюту на закуп потрібних їй товарів за кордоном.

По містах України тепер повідкривано багато колись закритих церков і катедральних храмів, але їх відкривається вже як музеї. Одним з таких музеїв є славна Катедра Св. Софії в Києві — колиска українського християнства. Для їхньої групи туристів це були сумні відвідини. Тяжко було бачити цю славну святиню обдерту з усіх прикрас і церковних речей. Залишилися лише стіни з їх малюваннями та головний Іконостас, як докази чудової краси українського християнського мистецтва. А ще більше вражало те, що провідниця в музеї в своїх поясненнях постійно провадила свою комуністичну антирелігійну пропаганду. Така сьогодні дійсність в Україні.

Леся Удод.

Д-р Ганна Янішевська

50-річчя здобуття громадських прав української жінки та жіночий рух упродовж 50 років від часу української національної революції

(Продовження)

У тісному ідеологіному зв'язку із Союзом Українок Галичини працював Союз Українок на Волині. Польська влада не дозволяла цим організаціям з'єднатися в одну сильну організацію, тому адміністративно обидва Союзи були розділені. На Волині теж були численні гуртки та філії Союзу Українок по більших містах та містечках. Централя Союзу Українок Волині була у Рівному. Провідними жінками Союз були Параскевія Багряновська, Марія Волосевич, Тоня Горохович та інші. У 1922-му році від Волині була обрана сенаторкою Олена Левчанківська.

Румунська влада на Буковині закрила всі українські школи та старалася знищити всі прояви українського життя. Але українські жінки не складають рук. У Чернівцях у міру можливостей провадила працю „Жіноча Громада", заснована ще 1906 р., що мала свої філії по містечках та селах Буковини. У 1930 році у Чернівцях відбувся жіночий з'їзд, на якому були теж відпоручниці з Галичини: сенаторка Олена Кисілевська та Іванна Блажкевич. На з'їзді було ухвалено між іншим зорганізувати кооперативні курси. Серед жіночої преси на Буковині треба зазначити жіночу сторінку у деннику „Час" під назвою „Жіноче Діло" та жіночий журнал „Самостійна Думка Української Матері", як додаток до місячника „Самостійна Думка". Редакторкою журналу була відома діячка, письменниця Сидонія Никорович-Гніда.

На Закарпатті, під Чехами, працювала жіноча секція при товаристві „Просвіта" в Ужгороді та „Жіночий Союз" у Хусті.

Українське жіноцтво зі Східної України, що вийшло з урядом Української Народньої Республіки поза межі московської комуністичної окупації, розпорошилося по різних державах Европи. На українських землях під іншими окупантами жінки-еміґрантки ставали членами місцевих українських жіночих організацій, а у країнах із чужим середовищем творило своїх власні організації.

Українські жінки, що працювали при посольствах Української Народньої Республіки та дружини урядовців посольства у столицях, ріжних европейських держав, використовували нові обставини та нав'язували особисті зв'язки з місцевим жіноцтвом. Як приклад візьмемо працю жіночого гуртка при посольстві у Римі.(17) Провідними жінками у цьому жіночому гуртку були Марія Гриненкова та Ніна Онацька. За ініціятивою жіночого гуртка був організований у Римі Український Клюб. Жіночий гурток інформував італійські жіночі організації про жіночий рух в Україні. Як реальний наслідок цих зв'язків в органі італійських жінок „Джорнале делля Донна", ч. 4-5, від 31. І. 1920 р. надруковано велику замітку про українських жінок „Донне Україне".[17])

Уже в місці першого осідку уряду Української Народньої Республіки в екзилю у Тарнові, у Польщі, жінки згуртувалися у Союзі Українок під головуванням Ганни Совачевої; також утворили Жіночу Спілку Допомоги Хворим і раненим Козакам, які перебували того часу в таборах інтернованих. Головою Спілки була Валентина Завадська.

У більших осередках української еміґрації українське жіноцтво вело жваву організаційну і культурну працю. У Варшаві був Союз Українок - Еміґранток, який довгі роки очолювала Марія Левицька та українська жіноча секція при клюбі „Прометей", що об'єднував жіноцтво поневолених Москвою народів.

У Чехії, у Празі, працювала „Українська Національна Жіноча Рада" та „Український Жіночий Союз". На чолі „Жіночої Ради" стояла Софія Русова, а „Український Жіночий Союз" вела Зінаїда Мірна. У 1924 р. за ініціятивою жінок на чолі з проф. Софією Русовою організовано дитячий притулок, що містився спочатку у Горніх Черношицях коло Праги, а потім довгі роки у Подєбрадах. У 1930 році „Жіноча Рада" святкувала 10-річчя свого існування під незмінним проводом Софії Русової. Український Жіночий Союз вів їдальню, до якої радо приходило все українське громадянство Праги. Українські студенти у Празі були зорганізовані у Союзі Студенток Українок.

В Австрії, у Відні був теж чималий осередок культурного життя еміґрації. У 1920-му ро-

ці постає у Відні Український Жіночий Союз Австрії. Союз звертає увагу на вихову дітей, засновує українську шкілку, співпрацює з австрійськими та міжнародніми жіночими організаціями.

Ці всі культурні здобутки, всі жіночі організації та українська жіноча преса, як і все українське організоване життя, з вибухом 2-ої світової війни та з розвитком воєнних подій на українських землях, усе це надбання було немилосердно знищене. Українські жіночі організації в европейських державах, що були під німецькою окупацією, теж через заборону урядів припинили свою діяльність.

Провід у культурному житті української еміґрації перебирає українське позаокеанське поселення на північному американському континенті. Початки переселення українців поза океан сягають у кінець XIX-го сторіччя. Національно-державне відродження України після вибуху Української Національної Революції 1917 року спонукує українських поселенців до творення власних національних цінностей. Українське жіноцтво береться горячково до творення власного організаційного життя. Згадаю тут лише найстарші організації у північній Америці та у Бразилії.

У З'єднаних Стейтах Америки постає Союз Українок Америки. У травні 1925 р. українське жіноцтво Ню-Йорку зійшлося на віче з нагоди приїзду Ганни Чикаленко-Келлер. На цьому вічу було вирішено утворити центральну жіночу організацію „Союз Українок Америки", яка дбала би про громадське вироблення членства. Для культурного піднесення членства улаштовувалися доповіді, імпрези та обрядові святкування. Також багато уваги було присвячено вихованню дітей. Коли після 2-ої світової війни перестала доходити жіноча преса із західніх українських земель, жінки у З'єднаних Стейтах Америки взялися до творення власної жіночої преси. Від 1939 р. Союз Українок Америки мав свою сторінку у часописі „Америка", а пізніше (1944) почав видавати самостійний журнал „Наше Життя".(20)

Другою старшою жіночою організацією у З'єднаних Стейтах Америки є Український Золотий Хрест, заснований 1931 року. Український Золотий Хрест стало прислухався до подій на рідних землях та відповідно на них реаґував: влаштовував маніфестації проти розв'язання Союзу Українок у Львові, проти чеського уряду з нагоди змагань Карпатської України та брав численну участь у протестаційному поході проти нової польської „пацифікації" напередодні 2-ої світової війни. Український Золотий Хрест провадив широку допомогову акцію, між іншим переводив збіркову акцію для бідного населення Карпатської України. Від 1936 р. Український Золотий Хрест має свою сторінку в органі Організації Державного Відродження України, що називався спочатку „Націоналіст", а пізніше „Україна".(19)

Найстаршою організацією у Канаді є Союз Українок Канади. Початки Союзу зродились у Західній Канаді, у скрутний час, при обмежених матеріяльних достатках, як у родині, так і в громаді та при дуже слабкій комунікації. Невеличкий гурток освічених молодих жінок та дівчат: студентки-Могилянки та учительки державних шкіл узялись до організаційної праці. Членство формувалося із поселенських родин по фармах. Перше жіноче товариство ім. Ольги Кобилянської постало у Саскатуні 1923 р. Інші жіночі товариства існували при Народніх Домах. Думка про потребу центральної жіночої організації розросталася, і притягла увагу провідних одиниць, як от: Савеля Стечишин, Харитя Кононенко та інші. Сформовано Ініціятивний Комітет, який скликав перший з'їзд українського жіноцтва у Канаді.

(Докінчення буде).

З НАШОГО ЛИСТУВАННЯ

Щиро дякую, що Ви так терпеливо чекали на дальшу передплату і висилали журнал без перерви.

Я хотіла б бачити в журналі більше таких творів, як „Сіверяни" чи щось подібне, або навіть коротенькі новелі — одним словом щось цікавого з белетристики.

Дуже добре, що Ви поміщуєте статті на історичні теми, такі, як пише історик проф. Полонська-Василенко та інші Ваші дописувачі науковці. Або ось цікава стаття М. Волосевич „Українські жінки героїні". Це такий матеріял, що його можна використовувати по відділах. Це всім потрібно знати, бо деяких жінок-героїнь просто замовчується; тоді вкорінюється думка, що в нас жінок-героїнь не було багато, а були тільки одиниці.

Я тільки маю застереження до отих дописів про ті „ювілейні весілля", що забирають так багато місця та й ще так розписуються, що Бог зна які працівники та патріоти на рідній ниві, а що вони забувають українську мову і просто нею вже й не хотять говорити. І ось це все прочитаєш в „Українському Голосі", а тоді дивись — вже й у „Вістнику", а на кінець це саме і в „Промені". І вічна хвальба, аж просто збирає на нуди. Ви ж можете уміщати такі дописи, якщо вони не були десь інде поміщені раніше. Краще замість таких дописів умістити статтю на виховну тему чи про здоров'я, чи щось інше цікаве й корисне.

О. Кульчицька, Вотердавн.

ДАЛЕКО ВІД РІДНОЇ ЗЕМЛІ...

Гуманність, бути людиною, творити добро там, де його потребують, нести радість туди, де панує смуток, вміти без скарг сприймати удари долі і бути пожиточною для інших, це девіз Мелянії Нижанківської.

Далеко від рідної землі, в місцевості Бложі в Бельгії, в домі для старших живе одна з українських журналісток, Мелянія Нижанківська, дружина композитора Нестора Нижанківського. Читачі українських часописів в Канаді і ЗСА не раз читають її нариси, спогади, статті або рецензії. В однім із своїх чисельних листів пані Мелянія пише:

„Спочатку я писала вірші і нариси по німецьки. На німецьку мову я зробила переклад Франкового „Мойсея", а п'ята пісня була надрукована в німецькому часописі; також прочитано було уривок в австрійському радіо. У Львові я почала писати по українськи. Спонукала мене до того пані Лідія Бурачинська, але в мене все було, хоч і легке, почуття меншевартости, коли це відноситься до українського писання, а від німецького я відстала. Одним з моїх кращих віршів в німецькій мові є „Дер гербст іст да" („Вже осінь є"). Нестор Нижанківський, тоді ще мій наречений, написав музику до слів (одна з кращих його композицій), а Старицький наспівав її на платівку поруч інших пісень"...

Пані Мелянія, з дому Семака народилась в Радівцях на Буковині 7 березня 1889 року в родині судового урядовця, який згодом зістав іменований суддею, а опісля був послом до австрійського парляменту від виборців Кіцманя. Ще на світанку життя, будучи дитиною, доля почала часто-густо водити пані Мелянію далекими і твердими дорогами. Отже найперше з Радівців до купелевої місцевости Солка, куди урядово перенесено родину Семаків. Це румунська частина Буковини, де панувала в школі та в уряді німецька мова. Згодом з Солка до Кіцманя вже в українську частину Буковини. Тут пані Мелянія вчащала до народної школи ,опісля вчилась в приватній школі сестер Матіяс, а вже 9-літною дитиною вчилась у французькій школі Нотр Дам де Сіон аж у Відні. З дитинства вже знала три мови: рідну опанувала вдома, німецьку в початкових шкільних роках, а французьку в інтернаті. З Відня, 10-літною дитиною вернулась Мелянія з родичами до Чернівців, там доповнювала свою освіту в дівочім ліцеї, де також викладалась і українська мова.

Мелянія Нижанківська

Тут, у столиці Буковини, Чернівцях почав формуватись світогляд пані Мелянії, відкривались обрії серед гурта шкільної молоді та ненадовго — з вибухом війни родина Семаків знов у Відні, знов зміна середовища, студії у Відні і щойно перед закінченням світової війни пані Мелянія здала матуру та дістала свідоцтво зрілости. Стелеться знов дорога в рідні сторони — поворот додому в Чернівці. В рідним краю творяться великі історичні події — відродження державности України. І ось 1918 рік і вони знов в рідній хаті, а на них робить сильне враження хвиля державного відродження України, що котиться могутньою силою містами і селами. В діяльності цього руху стоїть також батько пані Меланії. Внедовзі втрата української державности і Буковина знов попадає в залежність Румунії; знову бездомність, поневіряння, через Галичину, Краків військовим транспортом добились до Відня, а з Відня до Словаччини. Тут у Словаччині на 62 році життя помирає батько пані Меланії. З Словаччини переїзд до Праги.

В 1921 році пані Малянія Семака одружується з Нестором Нижанківським. Молоде подружжя замешкало в Празі, де чоловік пані Мелянії почав працювати у Вищім Українськім Педагогічнім Інституті. Прожили вони в Празі від 1921 до 1929 року на однім місці. Тут вони й виховували вже свого сина Олега. І ось знову нові дороги: Нестор Нижанківський покінчив музичні студії з дипломом майстра композиції та одержав посаду професора у Вищім

Українськім Інституті ім. М. Лисенка у Львові. Здавалось, що життя увійшло в нормальне русло. Зроджуються пляни, мрії про корисну працю для свого народу. Але ненадовго — друга світова війна приносить нові турботи, стеляться нові незнані дороги на захід. Роки скитання, чужина, боротьба за існування, табори і смерть чоловіка Нестора Нижанківського в 1940 року.

Замкнулась для Мелянії Нижанківської одна сторінка життя. Видержливо пронесла своє найбільше горе. Перед нею обов'язок матері — помогти 16-літньому синові покінчити освіту. Він, так як і його батько, студіює музику. Пані Мелянія дістає працю перекладачки, опісля працює в бюрі цензором листів полонених. З часом виїжджає з сином до Бельгії, який записався на працю в шахтах з метою студіювати дальше музику, а свою матір улаштовує в домі для старших. Побігли один за одним роки. Син Олег, покінчивши музичні студії, одружується з відомою маляркою Зоєю Лісовською, та поселюється у Швайцарії.

Діти, їх досягнення на полі мистецтва, все це наповняє серце матері радістю і гордістю за них.

Будні життя в гуртожитку пані Мелянія Нижанківська вміє перетворити на святочні, надаючи їм своєрідного радісного змісту. То вона щось пише, то читає. Їй з усіх усюди надсилають книжки, часописи, журнали і вона, прочитавши їх, ділиться з іншими. В однім із своїх листів пише:

„У своєму житті на селі я знаходжу деякі потіхи. Сезон жовтих нарциз зближається (лист з березня), але ще холодно надворі. Це мене не застрашує. Як тільки трошки потепліє, я вже на проходах і мандрую в ліс. Маю приятелів псів по дорозі, які нудяться прив'язані і тішаться моїм приходом, вертяться мов навіжені і радіють, що мене бачать. В лісі шукаю, знаходжу, потім викопую з цибулинами нарцизи, саджу їх дома у глечик і ось вони у мене розквітають та приносять під час зимової ще погоди весну у мою кімнату. А з тих квітів я ще й іншим даю..."

В цім числі журнала містимо її росповідь про книжку „Жіночі постаті у творах „Р. 33" Н. Ріпецького. **Н. К.**

Мелянія Нижанківська

ЖІНОЧІ ПОСТАТІ У ТВОРАХ „Р. 33"

НЕСТОР РІПЕЦЬКИЙ (ЗБІРКА)

Ця стаття присвячена знаним і безіменним героїням УПА.

Як глибоко цінить та з глибини душі любить Нестор Ріпецький свою маму, свою хресну маму, свою тету. Це виявляє його присвята та разом з тим він віддає пошану іншим безіменним, усім українським матерям, які виростили воїнів і командирів УПА.

І так в оповіданні „Волинянка" знайомимось з прекрасним типом жінки, яка брала участь в підпільних змаганнях. На стор. 241 „Волинянка" читаємо:

„...тоді, коли глибоченне провалля, здавалось, розкривало всі свої челюсті, щоб нас поглинути, я побачив дівчину з чорним волоссям й очима, розпаленими, як жевріючий вугіль. Рвонувшись із гущавини, неначе з'ява, вона гнала вперед. З її уст, мов могутні вибухи, зривалися гарячі, полум'яні слова: Сла-а-ава-а-а! Її фінка сміялась, реготалася, аж захлистувалася непереможним сміхом. Ворог хитнувся від несподіванки, як спорохнявіле дерево... Від блиску, що промінював, прояснів простір. І не бачили ми нічого, тільки прапор чорного волосся перед нами, не чули нічого, тільки божевільний регіт її фінки."

Ця картина сама за себе говорить силою своєї експресії. А далі в іншім місці:

„Коли її важко поранену відвозили до шпиталику, ми вперше в нашому житті побачили сльози в очах командира Гамалії. Він стояв спітнілий із запорошеним обличчям, держав в руці шолом, дивився за від'їжджаючою підводою і шептав: — вона виграла бій... Не я... Не ми..."

А оце діється геть пізніше в Канаді — стор. 25.

„Коли я охолонув, вона ще стояла переполохана серед канадського лісу. Я підійшов до неї і сказав:

— Це ви Волинянко?.. Вона здригнулася, а відтак скрикнула: — Хто ж ви такий, що мене знаєте?

— Памятаєте бій під Дубенкою? Вона дивилась на мене довго, немов хотіла пізнати мене, а відтак сказала тихо, тихо, ледве чутно: Інваліди зустрічаються..."

А ось в оповіданні „Богиня перемоги" оповідається про Марійку. Стор. 53: „Про Марічку багато думали й говорили, але одно було ясне: кращої дівчини в усьому світі не можна було б знайти. Коли літне сонце заливало потоками

спеки світи, вона любила сидіти в саді, що ріс довкола її хати і чесати своє розкішне волосся. Сад був зелений, а волосся Марічки чорне як гріх..."

В Марічці безнадійно залюблений поет Рачок і не сміє до неї приступити. Але коли німці переслідували Рачка сталось ось що: Стор. 67. „Сюди! Скоріше!.. Він як машина влетів вперше в своєму житті в Маріччин сад і тоді почув, як з-поміж дерев розсипалися гучні сальви скорострільних черт в сторону ворога. Хтось хватив його за рукав. Скоріше... Це була Марічка".

Все було добре приготоване, на другій вулиці авто чекало. Вовк кермує, а Рачок виявляється підпільником Буряном.

В оповіданні „Мачок" студентка медицини і рівночасно учителька, яка стала лікувати раненого повстанця. Всю її родину включно з її суджeним вистріляли большевики. При чаю відбувається між командиром та учителькою гостра полеміка. Але остаточно вона стала підпільницею і пішла разом з повстанцями. Ст. 64. „Завжди й у всяку пору можна було бачити її стрункy постать, її чорне волосся і блискучі як чорні діяманти очі. Черлень маку перемішувалась на її обличчі з білістю молока. Ніхто не кликав її інакше як подруга Мачок, або простіше: наш Мачок".

Подруга Мачок відмовляється йти рейдом на Захід, залишається на рідній землі і каже своїм товаришам на прощання: „Ви, друзі, йдіть у світ, оповідайте про боротьбу нашої батьківщини. А ми, що тут залишились, далі чвалатимемо нашими шляхами, будемо мститися за наших матерів і батьків, братів і сестер і пригадуватимемо ворогові, що день страшного суду не за горами. А щоб мене ви не забули, щоб ви, друзі, не забули свого Мачка шукайте на полях далеких світів цих червоних квітів. Коли десь побачите черлень розквітлого маку — згадайте мене і всіх нас тут..."

А ось образ в „Шехерезада воскресла". Стор. 106: „Я стояв і стояв перед нею, напевно зовсім кумедний, немов статуя поставлена богові несподіванки. А вона — підійшла своєю звичайною легкою ходою і простягнула мені руку. Щойно тоді, коли вона стояла з простягненою лівицею, я зауважив, що по правому боці її прекрасної постаті звисав порожній рукав. Вона спостерегла мій погляд і зрозуміла його, бо блідий усміх з'явився на її обличчі і майже пошепки сказала: „Сам Бог покерував, що я тепер друзям своїм тільки ліву руку, ту від серця, подавати можу. Вона щиріша, вона ж бо від самого серця."

Знову ж в оповіданні „Галя", стор. 123:

— „Поручник Орлинська!

Галя виструнчилась.

— Табори відступають, держатимемо тили до конечного часу. Ви периберете провід санітарних частин.

Галя загоріла, як загоряє вранішне небо під першими промінням сходячого сонця.

— Друже курінний, прошу дозволити мені залишитися з бойовими частинами. Ви знаєте, що минулого тижня в тюрмі розстріляли мого брата...

— І ви хочете відімститися?

— Ні... я тільки хочу віддати німецьким сестрам свій довг.

Курінний хвилину вдивлявся в глибокі очі поручника Галі а відтак кивнув рукою.

— Гаразд."

Нестор Ріпецький ставиться із правдивою пошаною та неабиякою повагою і респектом до української жінки. До старших жінок, головно до рідної матері, яка його виховала. До тих молодих дівчат і жінок, які були його товаришами зброї і показались зовсім на висоті свого нелегкого завдання. До тих безіменних жінок, які жертвували своїх синів для України, до тих, які попросту помагали — приносили їсти та полагоджували інші конечні матеріяльні справи. Тим самим признавались вони, може, потаємно, але не менше щиро до своїх героїв та героїнь УПА. Всім жіночим типам, які накреслив автор, питома неабияка духова міць і неустрашиме завзяття. У всіх творах жінки представлені добрими чесними товаришами зброї, на яких можна у всякому випадку числити. Жіночу красу співтоваришок подивляється, але з безперечним респектом. Часом із любов'ю, але це не любов юнака до дівчини це подив для людини товариша, яку муситься мимовільно любити. Загалом, тих декілька мною вибраних цитатів, зарисовують деякі знаменні моменти з життя підпільної людини і тим краще та тимбільша гордість для нас жінок, що такими справжніми героїнями УПА були наші посестри.

В першу річницю смерти моєї дорогої Дружини, бл. п. Анни Катрусяк, яка упокоїлась 21 липня, 1967 р. на 59-тім році свого життя, складаю в її світлу память на пресовий фонд журнала „Промінь" $10.00.

А. Катрусяк і сини, Ванкувер, Б. К.

Наталія Кібець

По країні наших батьків

ЗАЛІЗОРУДНЕ ПРИДНІПРОВ'Я

Привіт і низький уклін вам дорогі нашому серцю безкраї степи!

Привіт тобі, ласкавий буйний вітре!

Низький уклін вам, колосисті пшениці й жита, і вам золотоголові соняшники та солом'яні курені на баштанах!

Ми знову на степових дорогах. Із Донбасу завертаємо на північний захід, мимо Павлограда прямуємо на Новомосковське. Після гомінкого донецького краю здається, що потрапили в інший світ, де немає ні велетнів — заводів, ні копалень, а тільки степ, широкий та привольний, що обнімається з голубим небом, хлюпаючи зеленими хвилями в далекий небокрай.

Справді, між шахтарським Донбасом і залізорудним Придніпров'ям залягає славнозвісний так званий Катеринославський степ (так в старовину називали його заробітчани). Він ніби підкреслює контрастність індустріяльної і хліборобської України. Проїдеш сотню кілометрів широкополими ланами і перед вами відкривається велична панорама індустріяльного Придніпров'я. Через поля тягнуться на ажурних опрах електролінії високої напруги. Асфальтовим шляхом мчать навантажені грузовики (вантажні авта). Сталевими магістралями гримотять потяги перевозячи на відкритих платформах вугілля, залізні руди, литво, машини та будівельні матеріяли. І в усьому цьому відчувається могутній подих і Донбасу і Придніпров'я.

Та ось і Славута блищить удалині живим сріблом. Добравшись до гирла Ворскли, сідаємо в Переволочній на пароплав і рушаємо вниз по Дніпру (між іншим Переволочна — село Кобеляцького району Полтавської області була фортецією в другій половині 17 ст. та 70 рр. 18 ст. Тут велися останні бої гетьмана Івана Мазепи і шведського короля Карла XII з московським царем Петром І за Україну).

Дорогі мої друзі, як що ви ніколи не подорожували Дніпром та ще теплої літньої ночі, вам тяжко уявити ту красу, якою захоплюються не тільки письменники й музики, а й звичайні смертні, як і ми з вами.

Вам хочеться співати, ні, не кричати, а так тихо, мрійливо, линучи з хвилями, що несуть вашу пісню ген-ген в даличінь...

Бачити мерехтливі вогники на могутній річці, яка не знає ні сну, ні відпочинку, і заграви над Дніпровськими містами, що рожевими спалахами крають небо!...

Наближаєшся до них — і вже не існує ночі... Збурені хвилі Дніпра схожі на вогняну течію. Рідко хто спить тоді з пасажирів. Стоять юрбами на терасах, на полубі, мов заворожені, й дивляться на казкові береги залиті вогнями домен і мартенів нашої України. То клекочуть Дніпроджержинськ, Дніпропетровськ, Запоріжжя.

Яка ж предивна вогниста краса!

На голубій підкові Дніпра, там де ріка повертає своє русло на південний захід, де сходяться Придніпровська височина і Причорноморська низовина розкинулись дві області — ДНІПРОПЕТРОВСЬКА і ЗАПОРІЗЬКА. Вони не тільки за своїм сусідством, а й за характером розвитку зливаються в єдиний промисловий край.

Основою розвитку їх є життєдайна Дніпровська енергетична система і невичерпні родовища залізної руди та марганцевої. Залізна рука в промисловому Придніпров'ї залягає серед верств залізистого кварциту, так званої криворізької залізорудної серії. Якість руди досягає 40-67% заліза і майже позбавлена шкідливих домішок. Руду на Криворіжжі видобувають переважно в шахтах. Залізисті кварцити перед використанням в металюргії збагачують. Для цього в Кривому розі збудовано потужний збагачувальний комбінат, який протягом року переробляє на рудний концентрат мільйони тон кварціту. Промислові поклади залізних руд відомі на просторі від Кривого Рога до Кременчука. Родовища маргенцової руди розміщені на Нікопольщині та в районі Великого Токмака, близько від родовищ залізної руди. Щедри запаси корисних копалень викликали потребу в будівництві потужних домен, мартенів, прокатних станів. Крім металургії, в Залізорудному Придніпров'ї значного розвитку набула коксохімічна промисловість для виробництва синтетичного аміаку, синтетичного спирту, мінеральних добрив тощо. В господарстві обох економічних районів Залізорудного Придніпров'я важливе місце належить також машинобудуванню, легкій і харчовій про-

мисловості.

У Дніпровській і Запорізькій областях є також сприятливі умови для розвитку великого сільськогосподарського виробництва. Одночасно з постачанням руди, чавуну, сталі, різних машин, це край пшениць, яблуневих садів, виноградників та баштанів. Щоб знати дійсний смак черешень і абрикос треба покуштувати їх з Мелітопольських садів. Під щедрим південним сонцем буйно ростуть сади й лани з пшеницею.

Поверхня Дніпропетровщини і Запорізької області — рівнина. Лише численні широкі і розлогі балки надають їй хвилястого вигляду. Вододіли між річками позначені курганами, які роблять лінію обрію --- трохи нерівною. В деяких курганах виявлено багаті залишки матеріяльної культури народів, що в минулому населяли степ. Там, де течуть невеликі степові річки, вздовж заболочених русел поширені зарослі комишу й очерету. Ці зарослі з наближенням до Великого Лугу — широкої долини Дніпра — стають більші. На місці самого Великого Лугу тепер — КАХОВСЬКЕ МОРЕ.

У степу немає ні лісів, ні навіть поодиноких дерев. Тільки по долинах де-не-де ростуть чагарники. З підвищених вододілів перед очима розкривається широкий вигляд навколо — на десятки кілометрів.

Міста і села розміщаються в низинах, у долинах річок, по балках. У долинах стоять також фабрики і заводи - велетні.

Колись суховії дуже спустошували посіви, зараз споруджено багато ставків і водосховищ (хоч догляд над ними є відповідний — із зауваг місцевих кореспондентів совєтських часописів), але на схилах долин ростуть сади і по степових просторах появляються новонасаджені молоді ліси.

А Старий Дніпро-Славута гордо відзеркалює все, чим багата урожайна наддніпрянська сторона. Угору і вниз за течією безконечно йдуть по ньому баржі й буксіри, навантажені залізом і зерном, кавунами і машинами.

Родюча і щедра придніпровська земля.

Міннеаполіс, Мінн.

Жовтень, 1967 р.

ІВАН НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКИЙ

В цьому 1968 році минає 130 літ з дня народження і 50 літ з дня смерти нашого великого патріота-письменника Івана Нечуя-Левицького.

Іван Семенович Левицький народився 25 листопада 1838 р. в с. Стеблові на Київщині в родині священика Отця Семена та пані-матки Ганни Лукіянівни Левицьких.

Отець Семен був добрим пастором, а ще більше українським патріотом. Він любив свій нарід і його історію. Він оповідав дітям про давні часи на Україні, про славні походи українських гетьманів і лицарства Запорожського, навіть проповідував в церкві українською мовою, хоч тоді це було суворо заборонено. Пані матка говорила, виключно, українською мовою та любила співати українських пісень.

В одному зі своїх оповідань письменник висловився: „Спасибі Вам Матусю за Вашу вдачу, ласку і мову солов'їну, яку Ви передали дітям у спадок". Не думала мама, що її улюбленець Іван поклянеться пронести цю мову чистою як джерельна вода і посіяти дрібним зерном на занепащеній літературній ниві.

Крім матері письменник згадує свою няньку-бабу Мотрю, яка доглядала його в ранніх дитячих роках. З нею він ходив на село поміж селян, там бачив українські звичаї та обряди, а

Іван Нечуй-Левицький

також слухав співи дівочі. Все це мало великий вплив на життя і творчість Івана Семеновича.

Про першу школу — духовне вчилище в м. Богуславі, Іван згадує з огидою, бо там били різками за найменшу провину. Найбільше діти діставали за рідню мову ,а вони іншої і не знали. По закінченню духовного вчилища Іван всту-

пив до Київської духовної семінарії. Тут вже не карали, та і наука була інша. Молоді високоосвічені вчителі старалися зацікавити семинаристів своїми лекціями. Крім того в семинарії була бібліотека, якою захопився Іван, але і тих книжок було для нього мало і він став шукати книжок по інших бібліотеках. Ще після першого огляду семинарії, коли приїхав на літній відпочинок додому, то в батьківській бібліотеці найшов альманах „Ластівка" а в ньому була надрукована „Причинна" Т. Шевченка.

Іван так захопився нею, що виучив її напам'ять. Образ геніяльного співця України був для нього взірцем, як треба любити Україну і служити їй і народові, протягом усього життя. По закінченню духовної семинарії Іван деякий час учителював в Богуславській школі, одночасно вивчав німецьку мову, готуючись до вступу в Духовну Академію.

Чотири роки науки в академії пролетіли швидко, хоч наукою в Академії не був задоволений. Професори були старі, зі старими методами навчання. Це були московські шовіністи. Один з них висловився: що коли б була українська чи білоруська література, то він невагаючися спалив би її. І тут у Левицького зародився протест проти Москви.

— Невже колись наш славнии Богдан подав руку московському цареві, щоб принизити нащадків славних лицарів, які разом в Переяславі поклялися на вічну дружбу і братерство? О! Він не піддасться! Він буде боротися за рідне слово!

Про те, що існує рідне письменство довідався, побачивши перший український журнал „Основа" (1861—1862 р.). Цей журнал в складчину виписували студенти духовної академії. В той короткий свого існування час „Основа" була центром українських літературних сил.

Тоді у Левицького виникла думка дописувати до цього журнала. Він відчув своє літературне покликання і вирішив спробувати свої сили. Коли ж написав своє перше оповідання то розчарувався... бо „Основу" видавати заборонили. Це було напередодні Валуєвського вироку українській літературі: „нє било, нєт і бить не может" (1863) р.

По закінченню духовної академії І. Левицькому запропонували вигідне високе становище на церковній ниві, але він відмовився, а приняв посаду учителя Полтавської духовної семинарії з дуже малою платнею. Коли Іван оповів про своє рішення свому батькові, то це дуже огірчило от. Семена, він не перечив синові і поблагословив його на ту працю з болем у серці.

Праця учителя подобалася І. Левицькому, він був добрим педагогом, любив молодь, а головно мав час для літературної творчости. І так в 1866 році початкуючий письменник Іван Левицький послав до львівського журналу „Правда" свою повість „Дві московки" під псевдонімом І. Нечуй. Читачі довго не знали правдивого імені талановитого автора.

В цьому оповіданні І. Нечуй написав про трагічну долю двох селянок-московок. Критика була дуже прихильна і це окрилило автора. На літературному полі відмічено появу талановитої постаті. Продовжувати учителювати в семинарії було небезпечно, тому Ів. Левицький склав додаткові іспити і перейшов на працю до світських шкіл. Одначе в Україні дістати працю йому не пощастило, а мусів їхати до далекого Калішу, Седлець і Кішінева, як учитель гімназії і викладати російську літературу. Увесь той час він наполегливо працював над новими творами. Так побачили світ: „Микола Джеря", „Бурлачка", „Баба Параска та баба Палажка", „Кайдашева сім'я", Автобіографічний роман „Над Чорним морем" і багато інших.

Ів. Нечуй-Левицький великий і чутливий знавець українського села і побуту. Коли він пише про від'ємні сторони селян то не понижує їх і не висміює їх, а болїє за них. Герої його творів висловлюються образно, дотепно, а то і дошкульно. Негативні сторони селян він приписує умовам, які створив їм російський уряд. „Кайдашева сім'я" і „Микола Джеря" то високохудожні твори української прози.

Тільки 20 років учителював Ів. Левицький. В Кішеневі його запідозріли в українській революційній діяльності, тому директор гімназії, в якій він працював, щоб уникнути неприємностей з начальством і владою звільнив Левицького з праці, при тому зазначив:

— „Ви людина дуже здібна, ваше слово має вплив на молодь і цім ви небезпечні. Як би ви були звичайною пересічною людиною, тоді не були б нам страшні".

По звільнені з гімназії Левицький переїхав до Києва, найняв дуже скромне помешкання і посвятився, виключно літературній праці.

В 1885 р. Іван Франко, перебуваючи в Києві, відвідав славетного повістяра і не скрив свого здивування, коли побачив маленького худорлявого і тихого чоловічка, а не такого як уявляв собі, читаючи його оповідання — огрядного повного життя і енергії чоловіка.

В тому кволому тілі таївся дух титана та залізна воля. Іван Семенович жив і працював встановленим, ним ще з молодих літ, строгим режимом. Сусіди кияне дивувалися йому і нераз підсміювалися над ним і над його традиційним і точним способом життя. Вони ж не знали, що славетний письменник-повістяр віддав усього себе великій справі служіння Україні. Він відмовився від високоплатної посади на церковній ниві, він не одружився — не мав щасливого життя, а прирік себе на самотність. Єдиною втіхою і щастям була творчість. З під його пера з'являлися все нові і нові твори. Так народилися оповідання: „Старосвітські батюшки і матушки", „Афонський пройдисвіт", „Поміж ворогами", „Пропащі", „Не той став" і багато, багато інших. Всі ці твори багатого життєвого досвіду і бездонна криниця фантазії.

Крім літературних творів Нечуй-Левицький опрацював „граматику української мови в двох частинах", „Сьогочасна часописна мова на Україні" та „Криве дзеркало української мови".

Рік-річно письменник публікує нові і нові твори — повісти, нариси, оповідання та розвідки з історії. Слава про Нечуя-Левицького розійшлася по Україні і далеко поза її межами. В 1909 році Іван Семенович послав своє оповідання „Біда бабі Палажці Солов'їсі" Михайлові Коцюбинському .Коцюбинський вскорі написав листа Нечуєві і там знаходились такі вислови:

—„Яка прекрасна мова! Яке знання народніх звичаїв і народнього життя! Спасибі Вам!"

А Панас Мирний, прочитавши книжки Нечуя Левицького, так захопився ними, що свої враження висловив поетичною формою: — „Наче хто бризнув цілющою водою в моє серце..., — наче ясне сонце роздерло хмару і вказало мені шлях, яким треба простувати, щоб знайти для себе втіху і корисну роботу".

З початком 1-ої світової війни 1914 року всі українські газети та журнали були закриті і письменник лишився і без тих скромних засобів до життя. Самотній, змучений працею у страшній нужді закінчив свій життєвий шлях славетний письменник української літератури.

Хворий у холодному будинку для старших „Дехтярівка" (на передмісті Київа) прожив свої останні дні, а 15 квітня 1918 року закінчив своє трудолюбиве життя, залишивши в спадщині понад 50 творів.

В холодний похмурий день 18 квітня падав дощ, а в Володимирському Соборі урочисто відправляли заупокійну літургію і парастас над спочилим слугою Божим Іваном. Співав повний хор. Собор був, майже заповнений людьми. По закінченню відправи жалібний похід з тілом покійного вирушив до місця вічного спочинку по вул. Шевченка, Хрещатику і аж до Байкового кладовища. Труну покійного не везли на похоронному катафальку, а несли позмінно: учителі, письменники, студенти та вдячні читачі його творів. За труною йшла велика кількість народу.

В моїй пам'яти залишився цей похмурий день, сумні обличчя і сльози неба...

М. В.

Виставка Українського Народнього Мистецтва в Едмонтоні

Провінціяльна екзекутива Союзу Українок Канади на Альберту, спільно з чотирьома едмонтонськими відділами, улаштували 31-шу річну виставу українського народнього мистецтва й чайне прийняття, яке відбулося 6-го і 7-го квітня ц. р., в авдиторії Катедри св. Івана в Едмонтоні.

В суботу гостей вітали пані: Марія Сулима — голова провінціяльної управи, М. Бубник — заступниця, І. Дженис — голова від. св. Івана і А. Данилович — заступниця відділу. Гості записувалися в пам'ятковій книзі під наглядом секретарок: пані Е. Верхомин і пані М. Лазарук.

Пані Н. Сенів, голова музейного комітету, зорганізувала й доглядала мистецьку частину цієї імпрези. Цього року цікаві й приманюючі аспекти вистави були: Контест (компетиція) вишивок хрестиковими стібами, контест писанок для старших і молодших і приватні виставки ручних робіт добр. Туржанської і пані А. Боєчко з Редвий. Також гості могли оглянути всі експонати едмонтонської філії музею в музейній кімнаті. Пані Сенів вложила багато часу в приготуванні, головно щоб зорганізувати контести. Суддями писанок були пані: С. Василишин, К. Засійбіда й В. Лазарук. Суддею вишивок була пані Кучер. Речі були уміло і приманливо розложені. Писанки й вишивки, які виграли нагороди, були гарно виставлені і виразно відмічені кольоровими стяжками, щоб глядачі мали змогу добре приглянутися. Гості, оглянувши різні експонати, засідали до чайних столиків і очікували програми дня.

Голова, пані Сулима, тепло привітала гостей вступним словом. Пані Н. Шемелюк представила пані Тетяну Лазарович, першу голову

пров. екзекутиви на Алберту, яка офіційно відкрила виставу. Пані Лазарович дала признання членкам провінціяльної управи на Алберту, які як кожного року покладали багато праці, щоб таку показову імпрезу улаштувати. Такі вистави підносять українське народне мистецтво на високий рівень в очах наших співгорожан. Вони також дуже корисні для нашої молоді, бо зацікавлюють їх культурними скарбами свого народу. Були часи, коли був вигляд, що українське мистецтво в Канаді зовсім зникає, але завдяки таких організацій як Союз Українок Канади, українське мистецтво відновилося і пишно процвітає. Сьогодні, не раз бачимо 3-ту або й 4-ту ґенерацію канадійців українського походження, які мають знамените знання українського народного мистецтва своїх предків. Це найбільше включає вишиття, писання писанок, як і кулінарне знання стародавних українських приписів. Наші молоді господині користають з факту, що українська вишивка легко надається до декорування модерних домів, як і до оздоблення модерної ноші. За минулих кількох років ми часто чуємо, що Канада є многокультурна держава. Українці, маючи унікальну і багату культурну спадщину, багато причиняються до формування канадійської культури. Дальше, пані Лазарович коротко з'ясувала історичний розвиток української вишивки, яка століттями розвивалася під впливом таких факторів як географія, економіка та зв'язки з іншими краями. З цих причин різні части України витворювали свої власні стилі орнаментики. Знавці мистецтва, оглянувши вишивку, відразу можуть сказати, з котрої частини України вона походить. На цьому місці пані Лазарович відкрила виставу і чай.

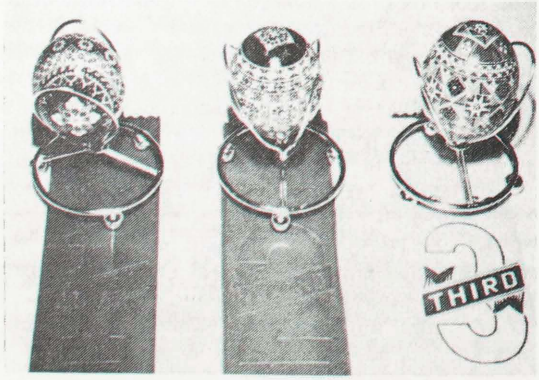

Світлина з писанок, що їм признано нагороди: Зліва направо, 1-ша нагорода — пані Павлюк з Ту Гилс, Алта, 2-га — А. Омельчук — Едмонтон і 3-тя — п. Мирослав Куць.

Чайним прийняттям займався комітет відділу при Катедрі св. Івана, який очолювала пані Г. Ґрекул. Чай наливали пані: М. Михайлишин, В. Маланчук, К. Засійбіда, Н. Боднар, добр. Ю. Лучак, і О. Стратійчук. Під головуванням пані Н. Базюк, комітет печива, успішно перевів продаж традиційного українського великоднього та іншого домашнього печива. В неділю, гостей вітали пані: М. Сулима, М. Будник, Н. Гиманик, голова відділу ім. Лесі Українки; М. Зачернюк, голова відділу св. Михаїла; і пані Дж. Брода, голова відділу св. Андрея.

Приступаючи до програми дня, пані Сулима привітала нових гостей і достойно представила бесідницю дня, пані С. Василишин, бувшу голову Союзу Українок Канади, як і провінційної управи. Пані Василишин дала інформативний реферат на тему „Наші обов'язки в збереженні традиційної писанки".

Чайним прийняттям, в неділю, займалися відділи: Лесі Українки (при церкві св. Ілії), св. Михаїла і св. Андрея, під головуванням пані Слийд від св. Андрея. Чай наливали пані: О. Райчеба, С. Гриник, добр. З. Туржанська, А. Боєчко, В. Сиріньк, М. Сорохан, Н. Унґаріян і А. Олгавський. На бічному столі, під наглядом пані Н. Мисак, продавалися писанки, вишивки й квитки (тикети) на розігравку. Нагороди на розігравку дарували пані: Н. Шемелюк, Е. Цимбалюк і А. Омельчук. Програму закінчено врученням нагород в контесті вишивок і писанок. Пані Василишин покликала переможців, а пані Сенів вручувала нагороди. Такі особи отримали нагороди: Категорія вишиття для старших вишивальниць: пані: С. Скакун і А. Емский. Для початкуючих вишивальниць: пані: Г. Мироник, М. Кавчук, А. Метрунец і А. Якімчук. Категорія писанок для старших: пані Павлюк, Ту Гилс, пані А. Омельчук і пан Мирослав Куць. Для СУМКівців: Линда Стурко, Калмар; Мирон Карп'як і Богдан Карп'як.

Провінціяльна управа складає щиру подяку едмонтонським відділам за їхню добру кооперацію, як і всім членкам, які дарували вишивки й писанки, або в якийсь інший спосіб причинилися до успішного переведення цієї імпрези. Окрема подяка панні А. М. Марко за знимку.

Марія Самоїл, кореспондентка.

PROMIN

Vol. IX, 9 **ENGLISH SECTION** September, 1968

WHAT ARE WOMEN DOING WITH ALL THOSE RIGHTS?

By Ruth McKenzie

Canadian women are among the fortunate ones of this world who enjoy freedom to do almost anything they wish. They have the right to an education up to the highest academic levels, the right to vote, to hold public office, and to choose the vocation they prefer.

Yet relatively few women become leaders in public life. Relatively few hold top positions in the professions, in business, industry or the civil service. There is a big gap between what is possible for women in Canada and what they actually achieve.

It was due to requests by Canadian women's organizations representing a total membership of two million, that the government established the Royal Commission on the Status of Women in Canada in February, 1967. The government asked the commission "to inquire into and report on the status of women in Canada and to recommend what steps might be taken by the federal government to ensure their equality with men in all aspects of Canadian society." Political rights, employment problems, retraining requirements of married women, immigration and citizenship laws, marriage and divorce — these are some of the areas the commission will be investigating.

The women of Canada await the commission's report with keen interest. In the meantime, it may be revealing to look at some of the facts.

MARRIED WOMEN WORKERS

A dramatic change has taken place in the last fifteen years in regard to married women workers in Canada. It used to be taken for granted that when a woman married she would give up her job. Only the poor and needy worked outside the home. Now 27 per cent of the married women in Canada are gainfully employed.

After the Second World War, most of the married women who had been employed in wartime positions returned to their homes. Private industry and government alike discouraged married women from seeking employment. It was not until November, 1955 that the federal Civil Service lifted its restrictions and made it possible for married women to join the permanent staff. In 1954, only 22.4 per cent of women in the Canadian labour force were married. By 1966, the proportion had risen to 52.1 per cent.

What caused the rapid change? Various explanations are offered. There has been a marked expansion in the number of jobs available for female employment. Rising material standards have led to the need for increased family income, thus impelling both husband and wife to work. Social barriers to the employment of married women have broken down, due partly to the increased demand for their services. Mechanization in the home has greatly simplified the work of housekeeping thus freeing married women for work outside the home.

Changes in family patterns have also been important. Women are marrying at a younger age (the average was 22.9 in 1961), and they are having their children earlier. Many women over 35 no longer have preschool children at home. This phenomenon has led to what Dr. Sylvia Ostry of the Dominion Bureau of Statistics calls a "two-phase working life cycle." There are now two peak periods for married women who work: from ages 20 to 24, and from 35 to 54. Fifteen years ago, the working peak for married women was reached from 20 to 24. After that the proportion of married women who worked declined steadily.

The increase in married women workers presents certain problems which have not yet been fully solved. Many married women prefer to work part-time in order to meet the needs of their families at home. Women with small children face the problem of finding day care for them. Some women who want to work have discovered that they do not have adequate training, or they have lost the skills they had.

On the question of part-time work, em-

ployers are becoming more flexible. Dr. Ostry points out that "almost one-third of the increase in total employment (of women) over the past decade was in part-time work."* About a third of all women sales workers, a third of the women teachers, nearly a quarter of the nurses, and one in five of service employees such as housekeepers, waitresses and cooks, work part-time (less than 35 hours a week).

The Canadian Public Service Commission inaugurated a new staffing program in August, 1967, to encourage women with university degrees to continue their careers on a part-time basis. The commission invited applications from graduates in economics, statistics and library science, whether married or single, "who would like to combine a professional career with the management of their home" and who would be willing to work four to six hours a day, with time off during the Christmas and Easter holidays.

To meet the need for day care for children, parents often make private arrangements, voluntary agencies provide some services, and some day nurseries are available on a commercial basis. In many communities there is an urgent need for well-run and properly supervised day-care services.

Retraining and refresher courses for married women returning to the labour force are of increasing importance. Fortunately a wealth of opportunities is now offered for completion of academic work or for vocational training, by universities, institutes of technology, junior colleges and high schools.

A new development in the training of nurses was inaugurated in Toronto in 1963 by the Quo Vadis School of Nursing. This school offers a two-year course instead of the traditional three years, and it accepts applications from women between the ages of 30 and 50. The first class of twenty-eight nurses graduated in September, 1966. Not all the student nurses are married and the latest enrolment seems to indicate a trend to a smaller proportion of married women.

TOTAL LABOUR FORCE

In Canada at present, there are more than two million working women, married and single, comprising 30 per cent of the total labour force. (This term is used by the Department of Labour to designate all persons 14 years of age and over who work for pay). At the beginning of the century, in 1901, only 15 per cent of employed workers were women.

Women are engaged in a wider range of occupations than formerly. In 1901, 42 per cent of women workers were employed as maids, waitresses, and in other services, compared with 23 per cent in 1961. In 1901, only 5 per cent of women employees were engaged in clerical work (stenography, typing, office work) and men predominated in this field. Today the situation is entirely different, with 29 per cent of women workers engaged in clerical jobs. Women now occupy two-thirds of all clerical positions.

The proportion of women workers engaged in the professions has changed very little—16 per cent in 1961, and 15 per cent in 1901.

Although women are employed in a greater variety of occupations than formerly, nearly half of them (47 per cent) are concentrated in fifteen occupations. By contrast, only 14 per cent of male workers are employed in their fifteen leading occupations, indicating that the opportunities for men are much broader.

A large number of women still choose traditional lines of "female" endeavour such as teaching, nursing, librarianship, social welfare, and service occupations. At the same time, women are moving into occupations and professions that were ordinarily closed to them or were unknown at the beginning of the century. Examples are aeronautical engineering, astronomy, architecture, economics and sociology.

"C I T I Z E N"
Human rights special
February, 1968, Vol. 14, No. 1.

* "The Female Worker: Labour Force," by Dr. Sylvia Ostry, *Changing Patterns in Women's Employment*, Women's Bureau, Dept. of Labour, Ottawa, 1966, p. 15.

П. Балей

Із записника моєї Матері

Моїй Матері присвячую. — Автор.

(Продовження)

Ми вже засіяли та засадили наші ниви. Я орала, батько сіяв, а Мирон скородив. Мені сум і гордість, коли дивлюся на мого сина, що ледве сягає рукою коневі до гриви, а вже допомагає мені на батьківських нивах. А де ж той, що за ним поле тужить, а діти забувають?... Ростуть і забувають. Тільки я не можу забути і не можу простити.

...Лише з Мироном маю клопіт. Він став хворобливий і перевразливлений. Зате Ліда, як засмалений горішок. Колись, було, мені прикро, що вона така смагла, як циганча, та тепер я вдоволена, бо бачу, що смаглі люди здоровіші від тих білявих.

...Сама я пошила Миронові штани з мішка, а він захоплюється ними, мов би вони були з дорогого адамашку.

...Коли Господь дозволить щасливо зібрати з піль, то проженемо біду з хати пшеничними книшами.

— — — — — — — — — —

12. 7.

Я тількищо з саду. Там діти ще гуляють, а я вриваю хвилинку часу, щоб позбутися своїх думок і вилляти свою радість. Яке це дивне, що в праці і в турботах людина знаходить стільки радости, стільки спокійних думок. Моя рука стала тяжка, що свого письма не впізнаю, а думки в мене легкі та повні надії. Коли сиджу в садочку під отяжілими яблунями та засипаними червіню черешнями, а біля мене мої діти, мені здається, що передо мною ще стільки радости і стільки життя, що до мене знову сміється сонце, а вітер шепоче барвисті слова повні сподівання. Я дивлюся на своїх дітей і розумію ціну свого життя.

— — — — — — — — — —

27. 10.

У мене стільки праці та заботи, що не знаходжу часу для свого записника. Я, втомлена, засипляю над незаписаною сторінкою, не зібравши й думок до купи. Лише після останніх польових робіт я знайшла час для своєї сповіді. Я забула вже писати, а перо в моїх руках — неповоротний дрючок. Радію, що приходить зима, бо тоді знайду більше часу для себе і для дітей.

Мирон потребує вже науки і мені треба буде посилати його до чоловічого брата, щоб учився. Він любить книжку і я мрію про те, щоб він виявився більше здібним в науці, ніж в орудуванні конем.

— — — — — — — — — —

25. 12.

Наближається і наше Різдво. Знову треба буде сісти до столу, а на ослоні стоятиме знову порожня тарілка... Чи й цього року буде Мирон питати мене про батька?... І що я маю йому сказати? ...Він уже розумніший і будь-чим його не збудеш. Я знаю, що його дядько розказав йому дешо. Він дивиться на знимку Василя і мовчить. Я теж не хочу починати з ним про це розмову. І так ми мовчимо обидвоє і чекаємо.

— — — — — — — — — —

14. 1. 1920.

Я стаю дуже неспокійною. Сама праця вже не вдоволяє, а її плоди не радують мене. Мене вічно тривожить думка — що буде далі? Чи вдова я? Чи справді Василь загинув?... Це припущення сповнює мене страхом і жалем. Чому мають мені пропасти найгарніші роки, коли людина вміє зовсім зріло радіти, боліти, працювати і користуватися з власного добра?...

Коли подумаю, що Василь уже не живе, мені стає його так шкода, що я втікаю на самоту, щоб виплакатися. Я ридаю і в'юся, як натоптаний хробак, а одночасно відчуваю жаль до нього: чому не любив мене так, як я його любила?...

Я боюся признатися сама перед собою, але мушу признатися, що й сьогодні люблю його. Чим далі від тих страшних часів, які я мусіла через нього пережити, тим щораз більше відживає моя любов. І мені нераз стає моторошно: може я люблю його так, як любимо живого, а він уже небіжчик?... Ні! Я не хочу про це думати!.. Може б і не думала, коли б не Мирон...

Вчора ввечорі стоїть перед оправленою знимкою Василя й очей не зводить. Зараз і сама не знаю, чому я запитала: „Миросю, чого ти так дивишся?"

Він глянув на мене, а його погляд — точнісенько погляд його батька, коли він забирав свою душу від нас. Я аж ахнула, а Мирон:

— Мамо, чому ти ніколи не розказуєш мені про тата?

Я, вражена його виглядом, і не подумавши над тим, що говорю, сказала: „А чому ж би я мала говорити про нього, коли він був такий

недобрий для нас?"

Дитина дивилася на мене своїми здивованими очима, а його долішня щока дрижала, як перед плачем. Побачивши, як його очі міняються від наплив у сліз, я зараз помітила свою нерозумну відповідь. Я зараз хотіла направити свою помилку, та в ту ж мить Мирон крикнув: „Неправда!" — і не зважаючи на мої обійми та не слухаючи моїх заговорювань, вирвався від мене і з плачем вибіг з хати...

І так я мусіла говорити з сином про чоловіка. Він сидів заслуханий, як у чарівну казку, а я розповідала про що лише могла розповісти. Та він не задовольнився цим і, коли я закінчила, запитав:

— А чому тато мусів від нас піти?

— Бо мусів, бо силою його забрали, — брехала я.

— А хто його забрав? — питався далі незаспокоєний малий слідчий.

А мені легше було б мати перед собою справжнього слідчого, ніж цю мою дитину, що невинним та наївним зором продиралася до нутра моєї таїни.

— Виростеш, то сам побачиш, хто і як забирає людей силою до війська, — сказала я, бо не могла нічого мудрішого видумати.

Мирон посидів хвилину і знову:

— А коли його пустять з війська?

— Не знаю, — сказала я коротко.

Він закинув мені на шию руки і ніжно промовив:

— Мамо, як прийде тато, ми його будемо дуже любити, правда?...

— Так, Миросю!... — та тепер я мусіла втікти від сина надвір...

Боже, я не знаю, як зустріну його, але хай би вже прийшов, хай би вже, врешті, скінчилися мої муки непевности і моя тривога!

— — — — — — — — — —

Я думала, що цю весну буде вже чоловік обробляти, та бачу, що я знову помилилася. Чому це так, що ніколи не приходить вимріяне до нас тоді, коли ми його сподіваємося?...

Та Богу дякувати, що він живий. Передучора говорив мені Галас, що два місяці тому чоловік жив і був здоровий. Галас утік з польського полону, як його везли з Чорткова до Львова. Він ховається вже три тижні і я розумію тепер ті натяки його жінки, коли вона запевняла мене, що Василь живий і, напевно, вернеться.

Галас говорив з Василем ще перед полоном. Василь перебув тиф і дуже бідував. Я не знаю, чого я плакала, коли Галас розповів мені про це? З радости, чи зі співчуття...

— — — — — — — — — —

12. 6.

О жінко! пощо зарікаєшся і відгрожуєшся людині, яку любиш? Не роби цього ніколи, бо пам'ятай, що твоя любов сильніша від твоїх терпінь. Я зрозуміла це лише тоді, коли Василь повернувся. Він прийшов уночі. Мене збудив легкий стукіт у шибку вікна. Прокинувшись, я думала, що це вартівники для жартів, та коли я відізвалася, він заговорив: „Маріє, відчини!" — Мені здавалося, що голос цей мені причувся і я ще раз запитала: „Хто там?!"

— То я, Василь,... відчини!

(Далі буде)

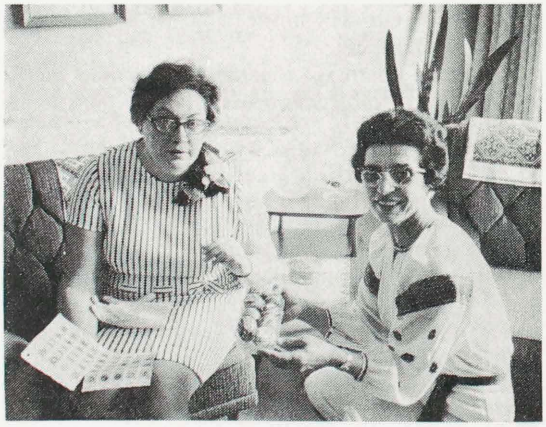

На світлині — зліва направо Джюді Лямарш, а поруч неї Марія Білоус. Знимка взята в домі п-ва Білоусів у Давфині, Ман. Це було в часі передвиборчої кампанії в червні 1968 року.

Джюді ЛяМарш, в той час міністер федерального уряду, працюючи в кампанії в користь ліберальної партії, проїжджаючи в цілях кампанії в Манітобі, давфинський ліберальний комітет улаштував для неї спеціяльне прийняття, а що Давфин є українським осередком, гостю приймали й українськими стравами. Джюді ЛяМарш виявила бажання побачити українські писанки та довідатись дещо більше про писанкове мистецтво. І ось вона в гостині відомих нам українських громадян — п-ва Ю. і М. Білоусів. Пані Білоус пояснює писанкові орнаменти, їх значення в історії давніх вірувань українського народу. Джюді ЛяМарш держить листок кольорових взірців, що їх видав „Пласт".

БАБУСИНІ СПОГАДИ

Був чудовий ранок великого, гамірного міста, де навіть вночі чути відголоски далеких гудків сирен і тертя шин по асфальтових дорогах. Вночі випав дощ. З дерев змив порохи, освіжив повітря і крапельки дощу на зелених листках (дерев) виглядали, як самоцвіти проти сонця. Горобці, голуби, шпаки весело щебетали. Білка кавкала, мабуть сварилась з якимсь птахом за горішок. На гілці клена сидів маленький, сіренький пташок і виводив ріжні трелі, наче в його горлі була магічна сопілка. На грядці довбав носом землю жовтобрюшок, намагаючись витягнути червяка з землі. Золотий промінчик, бавлячись листками, заглянув в кімнату маленької Оленки. Оленці сьогодні п'ять років і він захотів її привітати. Оленка вже проснулась і побачивши сонечко у віконці в одній сорочинці, босоніж, підплигуючи підбігла до вікна. В дворі дітей ще не було лише з відчинених вікон було чути брязкіт посуди. Оленка перекрутилась на одній нозі і побігла на кухню до мами.

Надзичайно довгим здавався день для Оленки. Кілька разів забігала вона до кухні, з якої неслися приємні запахи чогось смачного, але мама просила не перешкоджати їй. Оленка ніяк не могла зрозуміти, що на день її народження татусь, бабуня і дідусь мають працювати. Нарешті прийшов татусь. Оленка побачивши його ще здалеку, схопила свого Уську — котика і побігла йому назустріч. З татом приїхала і бабуня навантажена пакунками. Оленка знала для кого вони. Вітаючи тата і бабуню, вона взяла їх за руки і в трійку зайшли до хати.

В їдальні стіл вже був накритий для обіду. Чекали на дідуся. Зручно усівшись на колінах у бабці, Оленка щось нашіптуваал їй на вухо. Бабуня усміхаючись кивала головою. Тато і мама переглядаючись дивилися на дві голови: одну сиву, а другу біляву, у волоссях яких відбивалося проміння сонця платиновозолотим відблиском, надаючи подібність їм обом. Оленка розповідала бабуні про книжку, яку вона бачила на полиці маминої бібліотеки. Ця книжка з малюнками, але в ній нема ні квіточок, ні киці, а якісь люди великі і малі, дуже худі і з великими животиками. Якісь незвичайні.

Нарешті приїхав дідусь також з пакунками. В їдальні стало гамірно і весело. Оленка любила коли в них на обіді не було нікого чужого. Всі трималися вільно і більше уваги приділяли Оленці.

Нарешті по обіді. Оленка тішилася смачним і гарно прибраним тортом аж з п'ятьма свічками, а найбільше чудовими подарунками і новими книжечками. Дорослі продовжували бесіду за столом, а Оленка нетерпляче поглядала на бабуню і маму чекаючи на дозвіл вийти із-за столу.

Золоте сонце сідало за небосхил. В повітрі відчувалася передвечірня свіжість. Вся родина вийшла пити каву на терасу, яка виходила у двір відгороженний з усіх боків зеленими кущами і деревами. Тут був інший світ. Білі квіти жасміну розливали міцні, солодкаві пахощі довкола. Приємний спокій після трудового дня. Хотілося сидіти мовчки, навіть думати було ліньки, але погляд кожного був десь. Не сиділося лише Оленці. Вона хотіла якнайскорше почути обіцяну бабунею казочку про тих людей, що вона бачила в маминій книжці. Сонце, що сідало за обрій відсвічувалося на шклі вікон. Нічні птахи, жучки розпочали симфонію свого, нічного життя, мелодія якої була зовсім відмінна від денної.

— Це було, — почала бабуня — дуже давно в країні вишневих садків, високих струнких тополь, червоної калини, гарних дівчат, сміливих і відважних, як орли хлопців та любих діточок, як і ти доню. Жили вони, втішалися своєю родиною, тяжко працювали, але були вільні і вдоволені своїм життям. Сусідні країни завдрили їм. Багата була ця країна. Селяни мали добру плодючу землю, робітники — залежі ріжних руд, золота, срібла, в лісах ріжної звірини, в річках подостатку риби. Високо стояла їхня культура. Всі були грамотні, навіть жінки доставали високу освіту, чого не було в інших сусідніх державах. І люди в цім краю були інші. Мали щире любляче серце, довірливі. Були дійсними християнами. Можливо тому Христос і вибрав її, як колись себе на поталу, на муки. Ціла історія цієї країни є боротьбою з наїзниками. Ще тоді, коли широкі степи цієї країни були вкриті високою травою, де вершник на коні скривався з головою в ній, набігали на неї дикі орди татар, вбивали, грабували нарід, а молодих — дівчат і хлопців та й дітей забирали в ясир (полон) потім продавали і заробляли добрі гроші.

Пізніше, коли ця країна стала великою державою, заздрісні сусіди нападали на неї. Хоробро відбивалися дружинники, самі ходили на ворогів і не одна слава вкрила їхні голови. Пізніше, славне козацтво, било ворогів. Велика і могутня була ця країна.

Але часи минали. Занепала могутність. А занепала через те, що посіялася ворожнеча і недовір'я між народними проводарями, князями, гетьманами. Не було одностійности. Північний сусід скористався з цього, приборкав нарід і забрав його добро. Не раз піднімався нарід, але ворог був сильніший. Панував ворог на загарбленій землі, насаджував свою культуру, вчив дітей ненавидіти мову їхніх батьків, губив провідників народу, з якого вони вийшли, зневажав історію, в той же час все цінне вивозив до себе в свої музеї.

Виростало нове поокління. Не всі й яничарами вийшли. Чуте з уст матерів, про чудесне минуле країни, в якій вони живуть западало в душу дітей, як зернятко сіятеля на родючу землю. Бачив ворог, що ніякими засобами навіть тортурами не змінить волелюбність цих людей, вирішив поморити їх голодом... Бабуня замовкла...

Згодом притишеним голосом продовжувала. Того незабутнього року була чудова весна. Сонечко розсівало свої благородні проміння, підігривало землю, яка паруючи видавала з себе особливі пахощі. Жайворонок, високо в блакитному небі співав хвалу Богові і кликав сіячів до праці до землі. Все живе вилазило на світ. Раділа кожна жива істота. Лише в хатах сіячів — селян було сумно і тихо. Колись вони перші виходили в поле, а тепер сиділи, або лежали в хатах пухлі від голоду, або мертві. Небуло кому сіяти та й не було чим. Сонечко крадькома кидало промінчик у вікно і ховалося. Моторошно і йому було від такої тиші. Напів живі діточки вилазили з хат, рилися в грядках старих городів витягаючи корінці минулорічної моркви, картоплі, рвали пагінці молодої трави пробуючи їсти. В дворі не було чути співу півника. Ніхто не будив ранком і не мирив сварливих курочок-щебетушечок бо і їх не було.

— Тихо!..

— Мертво в дворі...

Бідні матері божеволіли з голоду і розпуки, незнаючи чим нагодувати своїх діточок. Дуже багато тоді загинуло невинних. А в склепах на сховищах лежало зерно забране від селянина і державні мужі ворожого уряду не подумали дати допомогу, бо це був раніше намічений плян винищення непокірного народу. Оті малюнки, які ти бачила люба моя дитинко, оті незвичайні люди це знимки з тих нещасних померлих або вмираючих від голоду. Ворог не згадує про це, а ми мусимо пам'ятати і ніколи не забувати, інакше нас Бог сильно покарає.

Бабунін голос увірвався і дві перлини скотилися з її очей на голівку онуки, що так хотіла все знати. Бабуня утерла очі і додала вже спокійніше: пам'ятай дитино і знай, що цією країною є УКРАЇНА. Дідусь, я і твоя мама походять з неї. Люби її...

Очки Оленки були широко відкриті. Губоньки міцно зтиснуті. Ручками витирала вона сльози з очей бабуні, що текли по її щоках. Бабуня поцілувала внуку в голівку... А в голові промайнула думка, чи в плодючий ґрунт дитячої душі впали зерна орошені кривавими сльозами бабусених спогадів.

Наталія Кібець

Міннеаполіс, Міннесота,
червень, 1968 року.

ЧОТИРИ ПОКОЛІННЯ

На знимі зправа доліва пані Д. Лазарович з Виндзору, Онт., поруч неї її мати пані Олена Бартко, а зліва пані Галя Тирпин зі своєю донею Трейсі. Пані Терпин є донькою пані Лазарович, а внукою Олени Бартко, а маленька Трейсі правнучка.

Пані Олена Бартко з родини Ікалюк приїхала до Канади 1908 року, разом зі своєю сестрою до свого вуйка до Гефорду, Саск. 1910 року вийшла заміж за Ігната Бартка і прожили в околиці Гефорду 60 років. П-во Бартки були піонерами Української Православної Церкви на околиці Гефорду і були її членами від 1924 року. Були вони щирими працівниками в громаді і щойно два роки тому виїхали на сталий побут до своєї доньки пані А. Бідулки.

На 18 березня 1968 року чоловік пані Бартко упокоївся. З'їхалась родина, щоб віддати пошану і відпровадити батька на вічний спочинок. Заки розїхались, взяли знимку, щоб мати пам'ятку з бабуні. У 50-ліття святкування ювілею нашої церкви складаємо низький поклін нашим батькам піонерам.

Д. Л.

Йожер Аркуш

НОВИЙ ДІМ

Гумореска

Відомо, той, хто, нарешті, одержує квартиру в новому будинку, відчуває неабияку радість, і немає нічого дивного в тому, що з моїм знайомим вже на другий день ввечері трапилась дивна пригода. Без сумніву, в цьому замішана й пляшка чудового балатонського вина, яку він випив напередодні.

Отже, підійшовши до нового будинку, мій знайомий трохи розгубився... Перед ним височів красень з восьми однаковими під'їздами. І спробуй тут добрати, в котрому саме живеш. Та мій знайомий пригадав. Ключ легко повернувся в змащеному замкові. Нерівний парket скрипнув під його ногами.

— Це ти? — почувся якийсь дивний жіночий голос із темної спальні.

— Звичайно, я, — відповів мій знайомий.

— В холодильнику знайдеш закуску. Пробач, що не приготувала тобі вечерю. Не сердишся?

— Таке скажеш, — сказав мій знайомий. „Цікаво, подумав собі, що трапилося із моєю дружиною. Не накинулась на мене з лайкою... А навпаки, сама виправдується. Це для неї не характерно". А в кухні його чекала ще одна несподіванка: окіст, вершкове масло, ікра і дві пляшки пива.

— Що ти робиш? — запитала вона.

— Їм, — ледве вимовив, бо рот був наповнений до неможливого.

— Смачного, дорогий мій. Ти заплатив?

— Що?

— Церковний податок.

Почувши ці слова, мій знайомий ледь не вдавився. Тихо вставши з-за столу, попростував у спальню. Ним оволоділо якесь неприємне передчуття. Засвітивши люстру, побачив зна йомі меблі. Лишень шафа стояла начебто не там, де вранці. Враз дрімотливу тишу спальні розітнув жіночий вереск. Мій знайомий повернувся і побачив на ліжку якусь жінку. На противагу його дружині, вона була худа, як жердина.

— Як ви сюди потрапили? — запитав він розгублено.

А жінка, закрившись до шиї пуховою періною, репетувала:

— Злодій! Бандит! Поліці-я-а...

Мій знайомий вже за дверима квартири машинально натягнув на себе плаща і стрімголов помчав сходами вниз.

Піднявся на четвертий поверх в другому під'їзді. Тим же ключем відімкнув двері й відразу рушив до спальні. Рвучко ввімкнув світло. Нічого дивного... Знайомі меблі... Все на своїх місцях.

— Це ти? — сердито запитала його дружина. — А-а, знову п'яний, як свиня! Я цілий день працюю, а він...

Заспокоївшись, мій знайомий ступив у кухню. Тепер він більше не сумнівався, що потрапив саме додому...

„Літературна Україна"
З угорської переклали
Василь Вароді
та **Євген Белла.**

ПРАЦЯ, ЩО ЗАСЛУГОВУЄ НА ПОДЯКУ

Мічам, Саск.

Пані Розалія Томащук у своїм домі поруч своїх вишивок.

Є люди, які завжди готові посвятити свій час і працю для доброго діла, зокрема, коли це відноситься до нашої преси, а в цім випадку до нашого журнала „Промінь".

Пані Розалія Томащук є взірцевою членкою жін. товариства ім. Ольги Кобилянської в Мічам, яка є референткою журнала „Промінь". Розуміючи вагу своєї преси, вона взяла на себе особливий обов'язок — вишила гарний рушник і подарувала на розігравку в користь журнала. Членки розпродували і купували білети. Розігравка відбулась під час Великодного чаю, з якої прийшло $41.00. Ці гроші посилаємо від жіночого товариства ім. О. Кобилянської в Мічам, Саск. на прес. фонд.

За відділ ім. О. Кобилянської
Єлисавета Кріпка.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Чому собаку звали Півником, а кітку - Ниточкою, а ляльку Лизаветою

У дівчинки Мані була собака ,кітка і лялька. Собаку звали Півником, кітку — Ниточкою, а ляльку — Лизаветою.

Як ви гадаєте, чому Маня їх так назвала? А ось чому. Собаку вона назвала Півником, бо півні кричать голосніше за всіх, а собака Півник гавкає ще голосніше за півнів.

Кітку вона назвала Ниточкою, бо нитки бувають білі та чорні, а кітка Ниточка спинку мала чорну, а животик білий, — ось чому Маня й назвала кітку Ниточкою.

А ляльку вона назвала Лизаветою тому, що в Мані була одна знайома тіточка Лизавета.

А чи знаєте ви, звідки всі вони до Мані потрапили?

Собака з неба упав, кітка з-під землі прийшла, а лялька річкою припливла.

Ось як Маня про це розповідала.

— Собаку, — казала Маня, — мені тато літаком привіз. Тато з парашутом стрибав, а собака у нього в кишені сидів. А кітку брат Миколка в пивниі знайшов. А ляльку мені моя мама пароплавом привезла.

Собака Півник був зовсім маленький. Він був куди менший за дівчинку Маню.

Ранком собака Півник прокидався і починав гавкати. Коли він хотів їсти, він і тоді гавкав. Коли йому несли кашу або суп у мисочці, він теж гавкав. На горобців гавкав, на людей, на трамваї, на автомобілі — на все, що побачить, гавкав.

А кітка Ниточка була зовсім не така. Вона була не схожа на собаку Півника. Муркотіла вона часто, а нявкала зрідка. А гавкати — ніколи не гавкала.

Вона була дуже розумна. Коли Маня поверталася з вулиці додому, кітка зустрічала її в передпокої і муркотіла: „Добридень, Маню! Яка погода на вулиці?"

А коли наставав вечір, Ниточка починала ходити за Манею. Ходить і муркотить: „Маню, ходімо спати, вже пізно. Дуже спати хочеться".

Коли Ниточка пити хотіла, стрибала на стілець, ставала на задні лапки, а передні лапки клала на стіл. Тоді всі розуміли, що кітка Ниточка пити хоче.

А ще кітка Ниточка ось що вміла робити.

Стане Маня серед кімнати на килимі і скаже: „Ниточко, Ниточко, йди-но сюди!" І Ниточка підійде і почне ходити навколо Мані. Тут Маня скаже: „Поваляйся, Ниточко, поваляйся". Тоді Ниточка зразу ляже на килим догори лапами і животом і почне валятися. Ось яка була кітка Ниточка.

А лялька Лизавета ані на Ниточку, ані на Півника схожа не була. Вона не вміла ані гавкати ,ані муркотіти, ані нявкати, ані воду пити ,ані валятися. Во на навіть розмовляти не вміла. Вона була лялька неговоряща.

Жила лялька Лизавета на підвіконні. Там у неї ціле помешкання було — дві кімнати та кухня. Перша кімната була спальня. Там стояли ліжко, шафа та нічний столик. А друга кімната була їдальня. В ній стіл обідний стояв, буфет і два стільці. А в кухні була плита, каструльки й сковорідки.

Це помешкання Миколка з картонних коробок зробив.

Вночі Лизавета спала у своєму ліжку. Спати Лизавета вміла. Вона, коли її покладуть, очі заплющувала, а коли її піднімуть ,очі розплющувала.

Вранці підводилась Маня та й ішла будити ляльку Лизавету.

— Прокидайся, Лизавето, — казала Маня. — Вставай, годі тобі спати.

Підіймє її з ліжка, одягне на неї рожеву сукенку й білий фартух і повезе у лялькову їдальню чай пити. Дівчинка Маня сидить у справжній їдальні, за великим столом, чай п'є справжній і булку з маслом справжню їсть. А лялька Лизавета сидить у ляльковій їдальні, за маленьким столиком, і горнятко перед нею стоїть маленьке ,і булка на маленькій тарілочці лежить.

В. Введенський

НА РІЦІ

Де клени і тополі,
Ще й верб сім'я рясна,
Тече собі поволі
Ріка моя Десна.

Пливуть у небі синім
Хмарини де-не-де.
Хороший день осінній
Левадами іде.
Щось листячко лозове
Шепоче до трави.
А я сідаю в човен:
— Кораблику, пливи!

Легенький змах весельця,
Сріблиться бурунці.
І човник мій несеться,
Як вітер, по ріці.

К. Журба

Є. Чарушин

ЯК ТИМКО НАВЧИВСЯ ПЛАВАТИ

Ми пішли гуляти і взяли з собою Тимка. Посадили його в портфель, щоб він не стомився.

Прийшли до озера, посідали на березі й стали кидати камінці у воду — хто далі закине. А портфель із Тимком на траві поклали. От він виліз із портфеля, побачив, як камінець плюснувся у воду, і побіг його діставати.

Біжить Тимко піщаним бережком, клишоногий, незграбний, ноги в нього так і загрузають у пісок. Дійшов до води, сунув лапи у воду й на нас озирається.

— Іди, Тимку, йди! — кричимо. — Діставай швидше!

Поліз Тимко у воду. Спочатку по черевце зайшов, потім по шию, а потім і весь упірнув. Тільки хвіст-обрубочок стирчить над водою. Поповтузився, поповтузився та раптом як вистрибне та ну кахикати, чхати та пирхати. Мабуть, він у воді дихати схотів, от вода й попала йому до рота та до носа.

Ми ще один камінчик кинули в воду, але на цей раз Тимко вже не поліз — боїться.

Тут ми взяли м'ячик і кинули його в озеро. Тимко любив гратися з м'ячиком, це була його улюблена цяцька. Плюснувся м'ячик у воду, покрутився, покрутився та й спинився. Лежить на воді, як на рівній підлозі, не тоне.

Пізнав Тимко свою улюблену цяцьку і не стерпів — побіг стрімголов у воду. Біжить, повизкує. От спочатку по черевце зайшов, потім по шию, потім і ввесь поринув. А мордочку тепер вже вгору задирає, щоб вода в ніс не попала.

Ішов, ішов та так і поплив. Доплив до м'ячика, хап його в зуби та й назад до нас!

Отак він і навчився плавати.

ХОРОБРИЙ САШКО

Сашків тато — командир великого морського корабля. Але раніше він ніколи не брав Сашка у море. Все, було, каже:

— Ти ще малий. Підрости трохи.

А оце недавно сказав:

— Ось ти вже й підріс, восени школярем станеш. Збирайся, підемо по морю плавати.

Прийшов Сашко з татом на корабель. Тут він одразу подружився з моряками. А найбільше — з боцманом. Боцман — вусатий, високий, Сашко йому тільки до пояса дістає, а — подружилися.

— А ти не боїшся шторму? — спитав боцман Сашка.

— Я нічого не боюсь, — гордо відповів Сашко.

— Хоробрий! — посміхнувся боцман.

Корабель відплив у море:

Спершу на безхмарому небі ясно світило сонце. Потім сонце заховалося, і по морю покотилися високі піняві хвилі.

Корабель так розгойдало, що й на ногах триматися було важко. Здавалося, він ось зараз перекинеться і пірне в морську безодню.

Сашкові стало страшно, навіть плакати захотілось. Але він не заплакав: боявся, щоб з нього не сміялися матроси. Заховався в шкіперській, скрутився там в бублик, заплющив очі й принишк, слухаючи, як до бортів б'ються хвилі.

В цей час до шкіперської зайшов боцман.

— Ходім, Сашку, позакриваємо ілюмінатори та люки, щоб вода не попала в середину корабля, — сказав він.

З боцманом Сашкові не було страшно. Вони вдвох ходили й ретельно закривали корабельні вікна-ілюмінатори та міцно прив'язували на палубі все, що могло змити водою.

Коли вже робота була зроблена, боцман похвалив Сашка:

— Отепер видно, що ти — хлопець хоробрий. Адже і нас з тобою могло в море змити, а ти не злякався.

Боцман погладив Сашка по голові:

— У тому ж і хоробрість, щоб переборювати страх.

Дмитро Ткач

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

ВШАНОВАНО ДЕНЬ МАТЕРІ
Вимер, Саск.

Старанням учительки української школи пані Софії Согульської, при помочі пань О. Токарської і М. Дробот, відбулося у нас свято День Матері. Програма концерту відбулася в Українськім Народнім Домі у Вимер, в якій взяли участь учні української школи з околиць Вимер і Ватсон.

Крім концертової програми діти вшанували одну маму, обдарувавши її квітами. Всеч. о. А. Тетеренко виголосив дуже гарний і поучаючий реферат про завдання української матері. По скінченні програми членки товариства подали гостям перекуску. З того свята жіноче товариство вислало 5.00 дол. на пресовий фонд журнала „Промінь".

А. Романюк, секр.

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Ванкувер, Б. К.

Були різні звідомлення в українській пресі з перебігу Світового Конгресу Українців в Ню Йорку, але особисте звідомлення і вияснення, яке дала пані Емілія Остапчук 13 лютого цього року, викликало більше зацікавення і піднесло важливість історичної події. Звідомлення з задоволенням вислухало поважне число місцевих, поза місцевих членок і гостей.

— — — —

Свято Лесі Українки відбулося 18 лютого, під проводом пані Марії Вакалюк. Святочну доповідь дала культурно-освітня референтка Екзекутиви Союзу Українок Канади, добродійка О. Блажук. Доповідь була передана у відмінним від звичайного стилю, тож й була прийнята дійсно гучними оплесками. По короткій програмі інструментальних виступів і деклямацій сумківок, о. прот. А. Хруставка до повнив свято цінними завважами. Уступившій голові відділу пані Н. Воробець передано квіти, золоту відзнаку з ланцюжком і табличкою з написом її дворічного головування. Пані Люба Кут, голова відділу подякувала всім за участь у звеличенні свята, його закінчено товариською гутіркою та прийняттям-чаєм. Прихід 40.00 долярів вислано на пресовий фонд журнала „Промінь".

— — — —

День Матері з участю обох шкіл під проводом учительок пань М. Романюк і Н. Бойкович концертову програму приготовила й перевела пані Люба Кут по обіді 28 квітня.

— — — —

Весняний чай спільно із Провінціяльною Екзекутивою відбувся 2-го червня. Пані Люба Кут привітала гостей, голова Екзекутиви пані П. Клюкевич відкрила прийняття, представила пані Емілію Сиротюк, яка була секретаркою жіночого товариства „Рідна Школа" в Ванкувері 1933 року, коли переіменовано те товариство на відділ Союзу ім. Лесі Українки. Пані Сиротюк в добре обґрунтованій доповіді на організаційні теми, звернула увагу на наші здобутки, недотягнення та важливість 50-річчя нашої церкви. Нам треба вернутися до основних засад Союзу, посилити освіту та більше уваги звернути на виховання молоді та будучих провідників і провідниць.

Пані Вакалюк висловила щиру подяку за цінну доповідь, подібних доповідей нам потрібно частіше. Пані М. Савіцька з Чиливек збагатила виставу своїм проєктом 100-річчя Канади, який був у формі на три стопі високої писанки. Відбитка того проєкту була поміщена в шостім числі нашого журналу „Промінь". На синім тлі, жовтий кленовий листок 100-річчя, в кожнім розділі кленового листка українська писанка з символічною квіткою кожної провінції Канади. З боків соняшники, колоски пшениці, тризуб і звичайний кленовий листок з відповідним написом.

Вона пояснила значення різних частин, які ясно вказують на вклад українців в розвиток і культуру Канади від піонерських часів. Заступниця голови, пані Н. Фігуш, яка є правою рукою голови відділу, подякувала пані Савіцькій за її труд, пояснення артистично виконаного проєкту, це неначе історія в образках. Пані Марія Богдан вручила „корсажі" паням: Клюкевич, Сиротюк і Анастазії Рурик. Пані Люба Кут представила бувшу голову і почесну членку Союзу, пані А. Рурик, почесних членок відділу, гостю з Тексас та інших гостей з околиць. Керівництвом і наливанням чаю займалася пані Л. Митрук.

— — — —

Важним чинником у відділі являється СОЦІЯЛЬНИЙ КОМІТЕТ під проводом пані Ліни Москаль та її помічниць пань: О. Козловської, А. Середи, О. Козій, Н. Стоцької. Вони може найбільше вложили праці за поміччю членок у приготуванні обідів, на новорічну забаву, спільне свячене, церковний храм, на базарі, пікніку та різних чайних прийняттях. Через лагідну вдачу провідниці, цей комітет функціонує в задоволенні, тому їм і праця стає легкою.

— — — —

МИСТЕЦЬКИЙ КОМІТЕТ під головуванням пані О. Кіндрачук та її помічниць пань: Н. Воробець, Л. Митрук, К. Гузик, О. Сироїд, Л. Кут, П. Клюкевич — влаштовував різні сходини, вечерниці, писання писанок, проєкти вишиття на базар та інше, що принесло поза наукою і поважну суму на потреби відділу.

Цього року вийшло четверте видання „The Art Cooking-Ukrainian Style" в тиражі 5,000 примірників, разом видано 13,000 примірників, це стверджує його загальну популярність.

Замовлення — $2.25 можна посилати на адреси:

Mrs Luba Kut — pres.
5410 McKee St.,
Burnagy, I. B. C.
Mrs. M. Bogdan — cor. secr.
2146 Cornwall Ave.,
Vancouver 9, B. C.

Марія Богдан.

ПОДВІЙНЕ ПРИЙНЯТТЯ
Кридор - Блейн Лейк, Саск.

У Провідну Неділю відбулося у нас подвійне прийняття — спільне свячене і прощання з членами нашої громади п-вом Василем і Марією Павликами, які відїжджали на сталий побут до Саскатуну.

Членки нашого товариства приготовили Великодний громадський обід, на якім було велике число парафіян та гостей.

Предсідником прощальної гостини був голова церковної громади п. Михайло Човганюк. Привітавши Всеч. о. і добр. Мельник, переказав дещо з історії церковної громади у Кридор та що в історії цієї громади УГПЦ активну участь як члени брали п-во Павлики від самих початків. Дещо зі своїх споминів про громадське життя переказали п. А. Марко і п. Д. Михайлюк склавши побажання п-ву Марії і Василеві Павликам на новому місці. Пані Марія Цьона, голова жіночого товариства зложила подяку пані Павлик за її щиру та віддану працю у жіночім товаристві, яке вона очо-

лювала через чотири роки. Всеч. о. Мельник висловив побажання п-ву Павликам, а пані М. Човганюк вручила п-ву Павликам прощальний дарунок на пам'ятку від всіх членів.

М. Цьона.

СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ І ДЕНЬ МАТЕРІ
Етелберт, Ман.

В неділю, 12 травня ц. р. відбулася в місцевій церкві св. Літургія і Молебінь за здоров'я матерів. Відправляв парох Всеч. о. В. Кокорудз. По Богослуженню всі перейшли до залі місцевого Народнього Дому на спільне свячене. По молитві о. парох поблагословив страви і по відспіванні „Христос Воскрес", вірні, як одна родина спожили традиційне свячене, що його приготовили членки жіночого товариства.

По обіді почався концерт присвячений українським матерям. Вступне слово виголосив голова громади п. Н. Козар. Слідувала коротка, але добірна концертова програма: Сумківська молодь відспівала кілька хорових пісень: „Як лиш сонечко збудилось", „Багато сонця всюди" і „Мати сина колисала".

Святочний реферат виголосив Всеч. о. В. Кокорудз. По тім слідував народний танець, що його виконали дівчата. Кілька деклямацій виголосили дівчатка і хлопці з СУМК-у. По цім відбулась декорована образом св. Марії сценка. Діти проходили рядом і прикрашували квітами на столі образ Божої Матері, а в той самий час членки жіночого товариства виконали пісню „О, Божа Мати".

Кінцеве слово подяки учасникам свята виголосив голова громади п. Н. Козар. Свято закінчено співом „О, Божа Мати".

Михайлина Козар.

ПАМ'ЯТІ МИХАЙЛА ДАЦІВА

Вартість життя людини оцінюється не її довгим чи коротким віком, а тим, що та людина зробила в часі свого земного життя: яке було її відношення до Бога, до своїх ближніх, до своєї родини, до рідної церкви й народу. Добра, великодушна людина, сповняє свої обов'язки в родині, виконує призначені задання в щоденній праці і знаходить часу для праці у своїй громаді. Такою примірною людиною був бл. п. Михайло Дацiв.

Бл. п. Михайло Дацiв народився 12 листопада, 1892 року в селі Вільховець, повіт Борщів, Західня Україна. Приїхав до Канади 18-літнім юнаком в 1910 році. Перша зупинка його була в місті Монтреалі. В цьому великому місті знайшов він працю і пережив кілька років. Потім переніс ся в степову провінцію Саскачеван, в місто Мелвил, де став до праці в залізничній компанії „СІОНАР", в якій працював аж до відходу на так званий „рітаермент". В місті Мелвил, Михайло Дацiв прожив понад 30 років. Там він 1921 року одружився з Марією з дому Куруляк. Замешкуючі в місті Мелвил, Михайло виявив себе активним громадським працівником на українській православній ниві. Був там довголітнім головою української православної громади. За його головування в місті Мелвил було побудовано Українську Православну Церкви Св. Покрови.

1949 року Михайло Дацiв переніс ся з родиною на схід Канади до міста Бурлінгтону, Онт.

Запізнавшись з кількома українськими родинами, Михайло Дацiв пробує створити в місті Бурлінгтоні правосавну громаду і церкву. Однак за браком кількости родин, громада не могла існувати. Родина Дацiва увійша в середовище громади в Ґримзбі при Церкві Св. Юрія Переможця 1954 року.

1965 року, перейшовши на емеритуру Михайло і Марія Дацiви вертаються до Саскачевану та оселюються в місті Канора, з заміром доживати там свого віку, бо здавалося, що сухий Саскачеванський клімат буде більш сприяючий для здоров'я Михайла.

Дня 21 квітня, 1968 року на перший день Великодня, коли у наших церквах заспівали радісне „Христос Воскрес", Михайло Дацiв віддав Богові душу. Його тіло було перевезено до міста Ґримзбі, Онт. і поховане на цвинтарі „Квінс Лоан Семетарі" побіч могили його брата Василя.

Похорон відбувся зі Службою Божою в Церкві Св. Юрія Переможця 26 квітня, 1968 року. Похоронний Чин відправляли: о. Прот. В. Федак з Гемилтону і настоятель місцевої Церкви о. Т. Міненко.

Після похорону в парафіяльній залі відбувся поминальний обід, де вдова по покійному Михайлові — Марія зложила пожертву в сумі 75.00 дол. на три православні церкви: по 25.00 долярів на Церкву Св. Юрія Переможця в Ґримзбі, Церкву Св. Володимира в Гемилтоні і Церкву Святої Покрови в Мелвил, Саск. Присутні на цій жалібній трапезі зложили на нев'янучий вінок 53.50 дол., з чого було призначено: 15.00 долярів на журнал „Промінь".

Бл. Пам'яті Михайло Дацiв зіставив у глибокому смутку дружину Марію ,дочку Ольгу, сина Івана і троє внуків.

Нехай пам'ять по цьому примірному українцеві залишиться світлою на завжди.

Є. Ю. О.

БОЛЮЧА ВТРАТА

Бл. п. Мелентина Новікова

Дня 5 травня ц. р. над вечір нагло померла на удар серця наша довголітня членкиня відділу ім. Лесі Українки при церкві св. Покрови в Монтреалі, бл. п. Мелентина Новікова. Вістка про її смерть потрясла до глибини душі нашу громаду і жіноче товариство та велику кількість поза ними, що знали її як громадську діячку.

Бл. п. Мелентина Новікова, народилася 27. 7. 1900 року в Україні в родині лікаря. Мала високу освіту, знала кілька мов, та була книговодом. Під час війни стратила чоловіка (розстріляний совітами) і опинилася зі своїм одиноким сином на еміграції.

По приїзді до Монтреалу з першого дня стала членкинею громади св. Покрови і була активною, займаючи обов'язки скарбника та фінансового секретаря в сестрицтві ,а опісля в жіночому товаристві.

Вона не тільки виконувала віддано свої обов'язки, а й була дорадницею в усіх справах нашого громадського життя. Будучи висококультурною людиною, лагідною, з добрим серцем, завжди заохочувала своєю ініціятивою все наше членство до праці і цим зискала багато приятелів.

Відхід її від нас, це незамінена втрата в нашому жіночому товаристві і в громаді.

Панахиди відправили у вівторок і середу о. Олександер Костюк і о. митр. Є. Чижів при великій кількості друзів і знайомих. Дуже багато було вінків із живих квітів, гарно співав хор під диригентурою І. Козачка.

У четвер 9. 5. 1968 року було її поховано на цвинтарі „Монт Роял". Після похорону відбувся поминальний обід влаштований жіночим товариством.

Покійна Малентина залишила в глибокому смутку сина Юрія, сестру Ларису, яка прибула на похорон з Німеччини, племінника д-ра Юрія з Америки і племінницю Наталю Гук з родиною.

Вічна Їй пам'ять. Нехай канадійська земля буде Їй легкою.

Марія Степова.

Бл. п. АГАФІЯ ЛУЧИК, Вінніпеґ, Ман.

Дня 28 лютого 1968 р., після довгої і важкої недуги, упокоїлася на 72 році життя Агафії Лучик, у Сейнт Боніфас Шпиталі у Вінніпеґу.

Народилася в 1896 р. в родині Данчуків в селі Вікно, на Буковині, в Україні. До Канади приїхала молодою дівчиною в 1912 р. і поселилася в місті Вінніпеґу. 1913 року Агафія одружилася з Йосифом Лучиком. Ціле своє подруже життя прожила в місті Вінніпеґу. Любила вона свою рідну церкву і цікавилася просвітним і культурним українським життям. Була одною з перших членок української православної церкви св. Михаїла у Вінніпеґу, як також від самого заснування була членкою жіночого товариства ім. Ольги Кобилянської, в якім також була головою. Належала до Братства св. Михаїла, відділ старших і відділ молодших при церкві св. Михаїла. Виховала вона своїх 7-ро дітей: 5 дочок а двох синів, при рідній церкві і школі.

Похорон відбувся в такім порядку: В п'ятницю, 1 березня, о год. 7 ввечорі, в похоронніім заведенні Завідовского, при численній участі родини і знайомих, о. д-р С. Сасс відправив Панахиду при помочі церковного хору. Наступного дня в 10 год. рано привезено тіло до української православної церкви св. Михаїла, де відправлено Службу Божу з Парастасом. Прощальну промову сказав о. парох. Опісля тіло повезено на вічний спичинок на цвинтар Ґлин Іден.

По похороні учасники похорону зійшлися в церковній залі, де відбувся поминальний обід, під час якого пані В. Ґоряк, голова жіночого товариства ім. Ольги Кобилянської розказала про життя і працю пок. Агафії при церкві і при жіночому товаристві. Від родини говорив Василь Терновецький, зять покійної, який подякував присутнім за їх участь у похороні як також за щире відношення до покійної Агафії в часі її слабості і всім тим, що допомогли приготовити обід.

Покійна Агафія залишила в смутку мужа Йосифа і семеро дітей: Марію Морис, Торонто, Онт., Домку Терновецку, Вінніпеґ, Ман., Анну Івасик, Порт Артур, Онт., Калину Балюк, Форт Френсис, Онт., Єлисавету Філджіено, Техас, ЗДА, Манолія, Вінніпеґ, Ман., Ілію у Су Сейнт Марі, Онт., 18 онуків і 13 правнуків та одну сестру Василину Петращук у Вінніпеґу.

Вічна Їй Память!

Присутний.

СТ. КЕТЕРИНС, ОНТ.
Посмертна Згадка

Ділимося сумною вісткою з членством Союзу Українок Канади та українським громадянством, що по довгій недузі, відійшла у вічність на 63 році трудолюбивого життя одна з передовиx, високо свідомих і активних членок Української Православної парафії св. Юрія в Ст. Кетеринс, Онт. та місцевого Відділу Союзу Українок Канади бл. п. Юлія Нема, залишивши в глибокому смутку не тільки дорогого мужа Олексу, синів: Володимира і Романа з родинами, але також багато приятелів і друзів, які не менше тужать за покійною Юлією.

Покійна Юлія народилася 1905 року в місті Збаражі в Західній Україні в родині свідомих українців Кондрацьких. До Канади прибула молодою дівчиною 1928 року. Спочатку до Монтреалю, де через два роки пізніше вийшла заміж за Олексу Немого.

Покійна ще в рідному краю належала до молодечих орагнізацій, драматичних гуртків та хорів, а тому для неї було потребою включитися й на канадійській землі до культурно-громадської праці, яку так любила.

В 1948 р. п-во Немі переїжджають на постійний осідок до Ст. Кетеринс, Онт. Тут зразу включаються в ряди свідомого суспільства і покійна Юлія виявила себе в ряді перших організаторок і основниць Відділу Союзу ім. Л. Українки, якого двічі очолювала на становищі голови. Пізніше займала різні становища, як секретарка, культурно-освітня референтка й інші. Будучи сама з наймолодших літ енергійної вдачі, організовувала культурно-освітні вечірки, концерти, в яких часто виступала як декляматорка або співачка.

Покійна Юлія любила співати, як в церковному так і світському хорах. Бог нагородив її чудовим голосом — альтом і вона завжди була незаступимою окрасою нашого церковного хору.

Похоронні відправи почалися в суботу, а закінчилися в понеділок 29 квітня ц. р. В. Українській Православній Церкві св. Юрія. Заупокійну Службу Божу відправили три священики: парох о. Ф. Легенюк, о. Прот. В. Федак з Гемілтону і о. С. Гуцуляк з Ніягара Фалс. Головну проповідь виголосив парох о. Федір, а обидва священики висловили глибокі співчуття родині та всім присутнім потішаючи їх словами Христової науки.

Простора церква не могла вмістити всіх людей, які вбільшості залишили працю і прийшли помолитися за блаженний спокій дорогої приятельки. Чудово співав церковний хор під керівництвом бувшого довголітнього диригента проф. П. Казанівського, з яким покійна Юлія довгі роки співала, як одна з найкращих хористок.

Після похорону учасники сумної події зійшлися в парафіяльній залі на поминальний обід, про який подбали членки відділу. Пілся обіду було виголошено багато промов. Змістовне і глибоко-співчутливе слово було виголосила далека родичка пані Михайлина Нема, яка разом з своїм мужем Петром приїхала на похорон з Монтреалю. Промовляли: від церковного хору проф. П. Казанівський, від

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

ЧИЛИВЕК, Б. К.
Відділ ім. О. Кобилянської

Річні збори жіночого товариства відбулися 15 лютого 1968 року в домі пані Марії Савіцької. Предсідницею зборів була пані Розалія Григірчук, секретаркою Марія Савіцька. Звітували: голова Стефанія Троян, секретарка — Марія Савіцька і касієрка Анна Крипякевич.

Діяльність відділу: Під час Різдва членки ходили колядувати разом з членками церковної громади і дітьми рідної школи. В лютому членки брали участь у програмі Лесі Українки в Агасі, а в березні в програмі на роковини Шевченка; в квітні приготовили спільне свячене, а в травні брали участь у програмі на День Матері і улаштували виставку вишивок, українських книжок, часописів, писанок, печива і власний проект з нагоди 100-річчя Канади. Ця виставка продовжувалась десять днів, тому, що ми прилучилися до загальних святкувань міста Чиливек і на вікнах ріжних склепів головних перехресть містились виставлені експонати. В червні відбули пікнік разом з церковною громадою.

Разом з провінціяльною екзекутивою Союзу на Б. К. пані Марія Савіцька відвідала відділ у Кемлупсі, де промовляла про проект століття відділу в Чиливек. В серпні членки брали участь у міській виставі Чиливек, Фал Фейр, давали вишивки на виставу за надгородами. Товариство придбало нове накриття на престіл, титрапод і два бічні столики у вівтарі. В жовтні улаштували базар спільно з громадою та відсвяткували двадцяту річницю відділу, приготовили обід на храм. Продавали білети для провінціяльної екзекутиви Союзу у Ванкувері.

Наш відділ належить до Льокальної Жіночої Ради, представницею в Ж. Р. була пані Р. Григірчук, яка також займає там позицію касієрки та була відповідальна за продаж паспортів на Експо '67.

Приходи в 1968 р. — 278.70 дол., розходи — 176.93 дол., з 1966 р. лишилось — $101.75, разом — $309.88.

Заряд товариства на 1968 рік: голова — Стефанія Троян, заст. голови — Розалія Григірчук, секретарка — Марія Савіцька, касієрка — Анна Крипякевич. Контрольна комісія — Галина Кіслінська, Василина Візнюк. Господиня — Анеля Френд.

Марія Савіцька, секр.

ГРИМЗБІ, ОНТ.
Відділ ім. Кн. Ольги

Річні збори жіночого товариства відбулися 10 грудня 1967 року в церковній залі. Предсідницею зборів була голова товариства, пані Т. Дяковська, а секретаркою пані Мир. Шпитковська. Звіти діяльности товариства здали — загальний пані Дяковська, а фінансовий пані Мир. Шпітковська.

В минулому році товариство влаштувало такі імпрези: Свято Героїнь, Святу Вечерю. Членки ходили щедрувати, приготовили прийняття для священиків по св. сповіді, мали випродаж Великоднього печива, приготовили обід на Візитацію і посвячення бань, перекуску на парафіяльні наради, прощальний обід для Всеч. о. Метулинського і прийняття для Всеч. о. Міненка, обід на посвячення парафіяльного дому, купили квіти до Божого Гробу, приготовили прийняття для бандуристів з нагоди концерту у 100-річчя Канади і членки брали участь в концерті. Товариство вислало делегатку на з'їзд Союзу Українок до Торонта і зложило 800.00 долярів на місцеву церкву. За рік відбулось 4 місячних зборів, півріччні збори і двоє сходин.

Фінансовий звіт: з року 1966 осталось в касі 598.09 дол. Приходи в 1967 році — 1,145.02 дол., разом — 1,279.70 дол. Осталось в касі — 463.41 дол.

Заряд товариства на 1968 рік: пані Мир. Шпітковська — голова, Люба Білушенко — заст. голови, П. Бойчук — рек. секретарка, С. Шпітковська — фін. секретарка, В. Ткаченко — касієрка. Контрольна комісія — М. Бурак, Т. Дяковська й О. Гусак. Господині — К. Киз і М. Шпітковська. Телеф. комітет — В. Ткаченко, Л. Манастирська. Сестриці — Д. Гончар, Т. Дяковська, Марія Шпітковська. Добродійний комітет (відв. хворих) — Л. Прокоменко, О. Гусак і Л. Манастирська. Референтки — добр. А .Міненко, М. Шувера. Молодшого відділу СУМК-у — Е. Степова, О. Гусак, Ю. Пертак і С. Спитковська.

П. Бойчук, секр.

ВЕСТ ФОРТ ВІЛЛІЯМ, ОНТ.
Відділ ім. О. Пчілки

Річні збори товариства відбулися в суботу 30 грудня 1967 року в залі церкви Св. Володимира. Збори відкрила голова товариства пані Стефанія Музика. Молитву провів Всеч. о. П. Зміївський. Предсідницею зборів була пані Марія Гронська, а добр. А. Зміївська — секретаркою. Звіти з діяльности товариства здавали членки заряду.

Діяльність: Впродовж року відбулось 5 місячних зборів і річні збори. На зборах прочитувано обіжники і кореспонденцію з централі. З початком року відбулась Йорданська громадська вечеря. Заходами відділу відбулась академія Олени Пчілки і Лесі Українки, Великодній випродаж, спільне свячене по Великодні. Нашим проектом на 100-річчя Канади був чай з виставою українських вишивок, кераміки і домашнього печива, вистава українських народніх строїв. Програмову частину вистави виконала танцювальна школа „Веснянка" під проводом Йоанни Сінкевич. На цю імпрезу заля Просвіти була відповідно удекорована. Як другий проект товариства ми зобов'язалися підтримати з цієї місцевости студента богословія стипендією в Колегії Св. Андрея у Віннінпегу.

Членки приготовили обід на День Подяки, улаштували перед Пилипівкою пущення, осінній базар. Наше товариство належить до Льокальної

„Взаїмної Помочі" п. Г. Репіцький, від жіночого товариства заст. голови пані Ф. Боднар, п. Довгань з Дітройту, Америка, від найбижчих приятелів п. І. Боднар і п. Лисий з Ніягара Фалс.

Кінцеве слово сказав о. Прот. В. Федак і закликав присутніх до пожертв на Колегію св. Андрея і на рідну пресу. Присутні зложили 149.00 долярів, з тієї суми на Колегію св. Андрея призначено — 100.00 долярів, на „Промінь" — 20.00 долярів, на „Український Голос" — 18.00 долярів, на „Вісник" — 10.00 долярів і на пересилку — 1.00 доляр.

Крім цього, муж покійної Марії п. Олекса зложив від себе й родини на місцеву парафію св. Юрія — 500.00 долярів і на жіноче товариство при парафії — 50.00 долярів.

Від родини, у двох мовах, тепло подякував всім учасникам похорону син Володимир. Всім учасникам і щедрим жертводавцям на добрі цілі висловлюємо сердечну подяку. Мужеві і синам з родинами нехай Господь Бог подасть сили і витривалости перенести те велике горе, а покійній бл. п. Юлії нехай буде Вічна Пам'ять про неї з роду і в рід.

Т. Дем'яненко.

Жіночої Ради і КУК. Членки помагали КУК-ві в осіннім чаю і літнім пікніку. Спільно з КУК ми брали також участь у 100-рчч Канади, в проекті, що його зорганізував Арт Кавнсил. На ювілейний з'їзд Союзу Українок в Торонті ми вислали дві делегатки — Тересу Кулій і Анну Стасів. Активна група членок займається випіканням печива, з чого приходить поважний прихід до товариства.

Приходи за 1967 рік — 7,400.91 дол., розходи — 7,092.08 дол., залишилося в касі — 308.83 дол. З цього дали до церковної каси — 3.125.00 дол., на Колегію Св. Андрея — 50.00 дол., для дітей недільної школи — 50.00 дол., на товариство поборювання недуги рака — 25.00 дол., на дітей калік — 10.00 долярів.

Заряд товариства на 1968 рк: голова — Стефанія Музика, уступивша голова — Марія Ґронська, заст. голови — Софія Ґельмич і Анастасія Ландяк, рекорд. секретарка — Анна Стасів, фінанс. секретарка — Теодора Литвин, касієрка — Тереса Кулій. Контрольна комісія — з церковного заряду, опікуни хворих — Марія Комісарик і Анна Стасів. Відпоручниці до жіночого КУК — Софія Мендик.

Анна Стасів, секретарка.

ЕДМОНТОН, АЛТА
Відділ при Катедрі св. Івана

Річні збори відділу відбулися в неділю 10 грудня 1967 року в Катедральній Авдиторії. Пані Дженис, голова відділу, перепроваджувала зборами при помочі заст. голови, пані Н. Боднар. Отець Хом'як провів молитву та зложив привіт і побажання членкам. Однохвилинною мовчанкою було вшановано членок, які відійшли у вічність.

Про діяльність відділу звітували урядниці та голови комітетів. У відділі записані 246 членок. Місячних зборів було 11, засідань заряду 9. Впродовж року членки відділу приготовили: 8 святочних обідів, новорічну Маланку, Йорданську вечерю, пущення Великодній обід храмове свято, День Подяки, осінній баль, 2 вечері під час річних зборів відділу та церковної громади, гостили священиків і учасників під час Єпархіяльної конференції навесні і восени, 30 бенкетів, 22 похоронних обідів, 1 поминальний обід, 22 весільних прийнять, 12 чайних прийнять і перекусок, 6 концертів. Переведено виставу українського мистецтва разом з провінціяльною екзекутивою Союзу Українок на Альберту. Брали активну участь під час українських програм у святкуваннях 100-річчя Канади містом Едмонтоном у травні й у жовтні. Відділ вислав делеґаток на доміняльний з'їзд у Торонто, на провінціяльний з'їзд в Едмонтоні й окружні з'їзди в Альберті.

Відділ далі звертає найбільше своєї праці на фінансову піддержку та сплату нової авдиторії.

Приходи за рік 1967: $40,784.32. Розходи — 40,142.24 доляри: На сплату довгу нової авдиторії і потреби Катедри — 20.500 дол., на Колегію Св. Андрея — 150.00 дол., стипендійний фонд — 75.00 дол., організаційний фонд Союзу — 50.00 дол., пресовий фонд „Променя" — 45.00 дол., проект 100-річчя С.У.К. — 41.00 дол., поміч на виїзд сумківців на доміняльний з'їзд — 184.77 дол., поміч танцювальному ансамблю „Шумка" на подорож до Монтреалю у світовій виставі — 150.00 дол., на Історію Українців Канади СУС — 100.00 дол., прикрасу церкви — 169.14 долярів.

Звіти Комітетів:

Садочка — І. Охота. В садочку є 22 дітйе. Комітет приготовив концерт на Св. Миколая, забаву на Галовін, концерт і вручення свідоцтв.

Церковний — Г. Ґрекул. Комітет прикрашує церкву та доглядає резиденцію Архиєпископа Андрея, впродовж року постачає до церкви свіжі квіти та висилає до отців парохів і до Владики квіти на Різдво Христове й Великодні свята, очолює річний чай в резиденції. **Українська школа** — М. Гринчук. Учащало 141 дітей, які поділені на 7 кляс, учило 7 учителів, було 32 дні навчання. Діти виступали на трьох концертах. Учителі української школи вживали клясний журнал, в якому записували плян праці, матеріяли навчання, назви підручників, як також успіх учнів та їх присутність у клясі. При кінці року взято знимку. **Українські танки** — Н. Сенів. Учнів учащало 122. Діти виступали 7 разів на імпрезах в місті Едмонтоні та Катедрі. Рік закінчено великим концертовим виступом. Цього року учні школи купили фортепіяно до авдиторії. **Освітній і радіопередача** — Н. Мельничук. Під час зборів відбулися виклади — пані Карпацька про Лесю Українку, пан Боднар і пані Ковбасюк про Кредитівку при Катедрі. **Соціяльний** — М. Солован. Комітет замовляв і приготовляв перекуски на 5 чаїв, давав поміч при обідах. **Добродійний** — А. Особа. Членкині добродійного товариства рішили стати частиною від ділу при Катедрі з умовою, щоб вони могли продовжувати працю, яку вони почали у 1939 році. Товариство прийнято до відділу і тепер як добродійний комітет надалі продовжує свою працю. Їх праця: учащати на збори „Кенедієн Ментал Гелт Асосієй шон", дали поміч у „Шоперс Фир" де умово хворі й лікарі мали нагоду набути безплатно різдвяні дарунки, щоб вислати до родини; видали вечерю і дарунки на Різдво, вечерю та писанки у Великодній понеділок у лікарні для умово хворих. Раз на місяць членки їдуть до лікарні учити вишивати, подають перекуску. Відвідують хворих членок у п'ятьох лікарнях та в домах. Впродовж року комітет відвідав 459 хворих. Помагали продавати У.П.С.І. кортки і квіти на кампанію рака, відбули клініку при Катедрі жертви крови на Червоний Хрест. Журнал „Промінь" — К. Мись ків. Зорганізували чай на прийняття з якого дохід був — 97.60 дол. Зібрали різдвяні побажання на — $91.00, на пресовий фонд зібрано — $48.00. **Членства** — Н. Шемелюк. Улаштовано членський чай, на якім вписалося 4 нових членок. У жовтні відбули ювілейний вечерок відділу. Приготовили правильник для комітетів. **Молодший відділ СУМК.** — Добр. Ю. Лучак — сумківці сходились кожної п'ятниці. о. Лучак доглядав релігійну частину. Хор під дирегентурою пана Солтикевича, виступав на телевізії, під час Різдва ходили колядувати, брали участь у концертах у Катедрі, відограли сценку на Йорданській вечері, брали участь у дебатах, музичному провінціяльному фестивалі, де одержали першу нагороду між хорами й грамоту. Дівчата вчилися вишивати, хлопці різьбарства й рисування на міді. Перед Різдвом і Великоднем вчилися пекти рогалики й паски. Вчилися писати писанки. Впродовж року заслухали ряд промов на різні науково-освітні теми. Для розривки мали їзду на санях, спортові змагання, танці з музикою, святочний бенкет на якім відбулася церемонія переходу вісьмох членів до старшого відділу. У серпні завершили річну працю тижневим відпочинком на оселі „Барвінок". **Архіву** — М. Гавриш. Слідкує й збирає до альбому всякі новинки про діяльність відділу та про українське життя в Едмонтоні. **Бібліотеки** — О. Лукомська. Відділ взяв за свій проект на 100-річчя Канади, бібліотеку. Однак, щоб кімната була не

тільки для переховування архівів, визначання книжок, але також, де членкині мали б нагоду мати освітні вечерки. Відповідні меблі ,шафи замовлено. З новим роком відбулось святочне відкриття нової бібліотеки. **Горожанство** — М. Лазарук. Брали участь у зборах, де були цікаві промови та дискусії. Під час церемонії Горожанства, на якім промовляла Дост. Джюді ЛяМарш, був показ українських строїв, брала участь у чайнім прийнятті для нових горожан, де подавали чай і перекуску. **Льокальна Ради Жінок** — М. Самоїл. Брали участь у зборах. Подали перекуску на річних зборах, де кожна організація мала свій столик. До заряду вибрано чотирьох членок від відділу, голова — пані Мирося Дікур, корес. секретарка — пані Розалія Кей, а також пані Гринчук і пані Самоїл. **Маєткова** — А. Кушнір. Держить список кухонної посуди.

Заряд на рік 1968: Уступивша голова — Калина Засійбіда, голова—Іванна Дженис, заст. голови — Анна Данилович, Василина Леськів, Катерина Кругляк, Валя Романчук, добр. М. Хом'як, рекорд. секретарка — Галя Федорів, кореспо. секретарка — Вікторія Шевчук, касієрка — Софія Гриник, помічниця — Марія Лазарук, заступниця секретарки — Марія Мельничук. Контрольна комісія — Надія Боднар, Наталка Фарина, Євгенія Яремчук. Комітету: Церковний — Галя Ґрекул; садочка — Ірина Охота, освіти і радіо — Стефанія Пауш; танків — Настя Сенів; журнала „Промінь" — Катерина Міськів; членства — Фіона Пелех; молодший відділ СУМК — добр. Юстина Лучак; добродійний — Марія Чарнецька; архіву — Марія Гавриш; День Студента — Люба Ґреґорі; українська школа — Марія Гринчук; ювілейний — Настя Базюк; осінній баль — Анна Скуба; горожанства — Марія Лазорук; льокальна рада — Марія — Гринчук і Розалія Колісняк; бібліотеки — Ольга Лукомська; музею — Емма Верхомин; соціяльний — Марія Солован; фундація Н. Кобринської — Марія Михайлишин; маєткова — Анна Кушнір.

Ольга Ганночко, секр. зборів.

РОСБОРН, МАН.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори жіночого товариства відбулися 14 грудня 1967 року в домі пані Катерини Чельбос. Збори відкрила голова товариства і подякувала членкам за співпрацю. Предсідницею зборів була пані Марія Писта, а секретарювала пані Катерина Чельбос.

Діяльність товариства: Впродовж року відбулося 6 місячних зборів і 3 засідань. Товариство улаштувало виставку вишивок, писанок і випродаж Великоднього печива. Товариство взяло участь разом з членами Народнього Дому ім. Івана Франка у 100-річчю Канади, у роковинах Тараса Шевченка, улаштували свято День Матері та в листопадовім святі разом з членами Народнього Дому. Членки відвідували хворих у лікарні. Товариство передплачує журнал „Промінь", зложидо пожертву на Червоний Хрест і вислало привіт та пожертву на ювілейний з'їзд Союзу Українок Канади.

Заряд товариства на 1968 рік: Анна Стреньк — голова, Марія Коник — секретарка, Анна Бельбас — касієрка.

Анна Стреньк, голова.

ФОРТ ВІЛЛІЯМ, ОНТ.
Відділ ім. Доньки України

Річні збори товариства відбулися 24 січня 1967 року в домі пані П. Манчури. Предсіднищею зборів була пані О. Ковальчук, секретаркою пані М. Пресунька. Звіти діяльности товариства здавали членки заряду і комітети. Відділ числить 22 члени — одна нововписана.

Діяльність товариства: Впродовж року відбулось 6 місячних зборів і одні сходини. Під час Різдва членки ходили колядувати. На проєкт, заплянований жіночим КУК-ом вислано до Монтреалу на Експо 67 — 10 штук вишиваних речей і 28.00 долярів готівки. Заходом товариства було влаштовано свято Лесі Українки, випродаж уживаних речей, прощальний вечерок. Вручено дарунки відзначеним особам за спеціяльні заслуги. Референтка журнала „Промінь" пані О. Ковальчук зібрала для журнала Різдвяних привітань на — 50.00 долярів.

Відділ зложив пожертви на такі цілі: Колегію Св. Андрея — 25.00 долярів, Товариство „Просвіта" — 150.00 долярів, на Світовий Конгрес у Ню Йорку — 25.00 долярів, видання брошурок КУК — 10.00 долярів, на чай Жіночого Відділу КУК — $5.00, на фонд ювілейного з'їзду Союзу в Торонті — 10.00 дол. Сповнено бюджет до централі Союзу — 42.00 доляри. Відділ передплачує журнал „Промінь" до Онтеріо Госпитал.

Наш відділ входить у члени Місцевої Жіночої Ради, Комітету Українок Канади, Товариства Поборювання недуги Рака і Ради Народного Мистецтва. Членки брали участь у „Лейкгед Ексибишон", як виставах та інше. Дві наших членки відзначились у минулому році особливими заслугами — пані Александра Тацюн видала книжку з нагоди 100-річчя Канади — „Рік в житті української жінки-господині" і один примірник подарувала до товариства і пані Сурмай вишила для товариства обрус.

Фінансовий звіт: З 1966 року осталося в касі — 133.01 дол., приходи в 1967 році — 416.37 дол., видатки в році — 366.93 дол., осталося в касі — 182.45 долярів.

Заряд товариства на 1968 рік: М. Пресунька — голова, О. Ковальчук — уступивша голова, О. Михайлишин — заст. голови, С. Клименко — рекорд. секретарка, П. Манчур — касієрка. Контрольна комісія — А. Тацюн, К. Пахолків, Р. Андрусь. Комітети: Мистецтва — В. Карпюк, Т. Петранюк, М. Дудка, М. Гарасимчук; Програмовий — А. Пуляк, Т. Кулій, Р. Андрусь; Освітній — добр. К. Пахолків, М. Сторожук, О. Яремчук; відвідування хворих — А. Пуляк, П. Манчур; Телефонічний — М. Дудка, Ю. Сурмай. Референтка журнала „Промінь" — О. Ковальчук.

М. Пресунька, секр. зборів.

ВІНДЗОР, ОНТАРІО
Відділ ім. Лесі Українки

Відділ відбув річні збори 10 грудня 1967 року в залі Св. Володимира. Збори відкрила голова пані Мирослава Телега. Отець В. Метулинський проказав молитву. Зборами керувала предсідниця, пані Стефанія Друль, а секретарювала добр. Н. Метулинська. Збори розпочато вшануванням померлих членкинь однохвилинною мовчанкою. Предсідниця покликала отця пароха В. Метулинського до слова. Привітавши збори, о. В. Метулинський особливо підкреслив важливе завдання жіночого товариства в теперішній надто тяжкий час, у вихованні нашої молоді. Він закликав, щоб усі жінки не стояли осторонь, а вступали в ряди жіночого товариства, та спільно поділяли працю й досягнення в церковно-громадському житті.

Пан Вахна, голова громади, щиро подякував зарядові товариства, на чолі з пані М. Телегою, за добру ко-

операцію, членкам, що розуміють наші потреби в громаді, і щиро допомагають, за добру співпрацю жіночого товариства з ТУС, голова місцевого відділу ТУС п. Йосип Яворський. Він підкреслив, що в співпраці і єдності організацій, приходять успіхи.

Наш відділ в році 1967 був особливо діяльний: ми відсвяткували наш 35-літній ювілей, і з цієї нагоди видали „Пропам'ятну Книгу" про розвиток і діяльність відділу. Під час святкування 40-літнього ювілею громада, а за ним 29 з'їзду, складових організацій СУС Східньої Канади, наш відділ брав активну участь, особливо в приготуванні обідів та бенкетів. Три дні кухня справно працювала, й учасникам з'їзду та численним гостям не потрібно було ходити й шукати ресторанів. Наш відділ відбув 10 успішних місячних зборів та 16 засідань заряду. Приготовляли обіди: Йорданський, для Професіоналістів, під час Ювілейних святкувань та Архиєрейської Візитації, спільне Великодне Свячене, три „сморгесборги", під час новорічної забави, пущення, пікнік та для здобуття фондів на утримання хору.

В культурно-освітній ділянці відділ бере активну участь. Майже всі жінки, що співають в церковному хорі, є членкинями відділу. Врочисто, концертом, відсвятковано свято нашої патронки Лесі Українки, відзначено день „Книжки", належно вшановано „День Матері" та брали активну участь взагалі, в усіх концертах та імпрезах, що відбуваються в нашій православній громаді. Належно відзначено 100-ліття Канади. Влаштовано „Базар шавер" та взято активну участь в „Базарі" організовано випро даж вживаних речей. Відбулося писання писанок в часі Великого посту. За найкраще написані писанки було призначувано нагороди особливо для молоді. Наші членкині навчають дітей в українській та недільній школах, є сестрицями в церкві та дбають про добрий порядок в ній. Під харитативним оглядом: відвідують хворих, а в періоді Різдва Христового та Великодня, обдаровують подарунками.

Фінанси відділу. Загальний прихід: 7.229.00 дол. Перенесено з 1966 року — 419.04. Загальний розхід — 7.177.33 дол. Залишилося в касі — 470.73 дол. Пожертвували на Церкву — $2.802, на Колегію Св. Андрея — $25.00, на Інститут Св. Володимира — $25.00, на українську й недільню школи по $15.00, на підтримку хору — $100.00. Закуплено багато необхідних речей для кухні та церкви.

Склад управи на 1968 рік: Мирослава Телега — голова, Вероня Костинюк — перша заст. голови, Катерина Лейн — друга заст. голови, Анна Ковачев — рекордова секретарка, добр. Надія Метулинська — коресподенційна секретарка, Марія Вахна — фінансова секретарка, Анна Момотюк — касієрка. Контрольна комісія: Оля Друль, Доріс Лазарович, Іванна Римар. Господині: Анна Ранівська, Анна Приймак, Текля Сірий, Марія Керелюк, Стефанія Ставична. Комітети: добр. Надія Метулинська — освітній, Анна Панчук — референтка журнала „Променя", Євгенія Кузик і Неллі Король — старший СУМК. Марія Строкан, Ольга Торошенко, добр. Н. Метулинська — молодший СУМК. Фіялка Загарія — Жіноча Рада, Ольга Торошенко — КУК і бібліотека. Іванна Римар і Марія Сенайко — С.А.С. Опікуни хворих: М. Прокопчук, Марія Карпінець, Анна Чоп'як. Стефанія Друль і Надія Кравець — Соціяльний Комітет. Сестриці до церкви: Ольга Торошенко, Марія Старух, Марія Карпінець, Текля Дуган.

Добр. Н. Метулинська, секр.

СІРКО, МАН.
Відділ ім. Св. Ольги

Річні збори жіночого товариства відбулися в Українськім Народнім Домі 3 листопада 1967 року. Збори відкрила голова товариства пані Д. Куцак. Секретарка товариства пані Д. Чоботар прочитала звіт праці за минулий рік, а касієрка пані Е. Чоботар дала фінансовий звіт. Голова, пані Д. Куцак подякувала членкам за гарну співпрацю.

За рік відбулось 6 місячних зборів. Для придбання фондів товариство улаштувало одно бінго. Найняло Богослуження за померлих членок і Богослуження за здоров'я членок. Членки приготовили обід на храм нашої громади, вшанували піонерів у 100-річчя Канади, взяли участь у проєкті 100-річчя Канади в містечку Сандавн, де одержали другу нагороду. Комітет відвідував хворих членок. Товариство сповнило свій бюджет до централі Союзу Українок Канади.

Заряд товариства на 1968 рік. Голова — Дж. Куцак, заст. голови — Марія Пирсович, рекорд. секретарка — Розалія Рогожа, заст. секретарки — Дора Меленко, касієрка — Єлена Чоботар, фінанс. секретарка — Анна Качуровська. Контрольна комісія — Єфросинія Сафрюк, М. Лапушняк і Марія Пирсович. Сестриці — Марія Бойчук і Анна Качуровська.

Д. Чоботар, секр.

ТОЛСТОЙ, МАН.
Відділ ім. Св. Ольги

Річні збори жіночого товариства відбулися 4 грудня, 1967 року в Українськім Народнім Домі. Збори відкрила голова товариства пані Клавдія Долинчук і зложила подяку членкам за співпрацю. Предсіднецею зборів була пані Павлина Данилейко, а секретаркою пані Марія Арсеній.

І так наше жіноче товариство знов закінчило рік своєї активної праці. Добра кооперація між членками знову дала можливість доброго поступу. Впродовж року відбулось 10 місячних зборів і одно засідання-сходини. Роковини Т. Шевченка, Свято Книжки і роковини Лесі Українки відбулися сходинами членок. Товариство найняло молебень за здоров'я членок і Панахиду за померлих. Товариство брало участь в комітеті 100-річчя Канади при нашій громаді, помагало у будові пам'ятника в честь українських піонерів, які поселилися в Толстой, Ман. в 1897 році і в честь основоположників церкви в Толстой, побудованої 1927 року. З тієї нагоди відбулася Служба Божа, обід, вшанування піонерів, посвячення пам'ятника і концерт. Товариство придбало процесіяльний образ до церкви і членки прибрали його квітами і вишиваними рушниками. Товариство працює при Українськім Народнім Домі і для нього ми купили фіранки на вікна, помагали малювати, купили велику електричну кухню, пошили українські прапори на 100-річчя Канади. Членки приготовили обід на спільне свячене по Великодні і концерт на День Матері та приготовили вечерю-„сморгерсборг".

Товариство дало пожертву на Марч оф Даймс, на Інститут Сліпих, на проєкт 100-річчя Канади до централі Союзу Українок вислали 40.00 долярів, розкупили 15 книжок „Дорогами сорокріччя", купили прощальний дарунок двом членкам, які виїжджали з нашої околиці, вислали пожертву на два з'їзди Союзу Українок Канади — домініяльний і провінціяльний та сповнили бюджет до централі Союзу. Фінансовий звіт: З року 1966 осталося в касі — 733.42 дол. Приходи в 1967 році — 639.59 дол. Розходи — 1,084.92 дол. Осталося в касі — 288.09 долярів.

Заряд товариства на 1968 рік: Голова — Клавдія Долинчук, заст. голови — Анна Саламан, рекорд. секретарка — Анна Шидловська, фінанс. секретарка — Юстина Квасницька, касієрка — Марія Бачинська. Контрольна комісія — Катерина Арсеній, Марта Долинчук, Настя Голодрига. Господині — Катерина Арсеній, Павліна Данелейко, Марта Долинчук. Сестриці — Марія Соколівська, Марія Арсеній, Агафія Матійчук.

Анна Шидловська, секр.

ВАЙТА, МАН.
Відділ ім. О. Кобилянської

Річні збори жіночого товариства відбулися 3 грудня 1967 року. Збори відкрила голова товариства пані Анна Подольська. Предсіднецею зборів була пані Магда Тимчук, секретарювала пані Анна Цисмиструк. Членки заряду здавали звіти діяльности.

За рік відбулось 8 місячних зборів і 6 освітніх сходин. Заходами товариства відбулась Новорічна вечеря, дитячий концерт і розігравка. Пд час приїзду з Вінніпегу сумківців з концертом, товариство приймало молодь вечерею. Членки приготовили один „сморгерсборг", найняли Службу Божу за померлих членок, брали участь в колядах, святі Шевченка і святі День Матері. Відділ дав поважну суму грошей на умеблювання парафіяльної хати і разом з членами парафій, що входять до окружної ради влаштував прийняття для Всеч. о. і добр. Василів. Товариство вислало делегатку на провінціяльний з'їзд до Вінніпегу.

Фінансовий звіт. З року 1966 було в касі 288.08 дол. Приходи в 1967 році — 798.14 дол Розходи — $769.40. Осталось в касі 316.82 дол.

Заряд товариства на 1968 рік. Голова — Анна Подольська, заст. голови — Марія Музика, рекорд. секретарка — Магда Тимчук, заст. секретарки — Марія Негрич, касієрка — Анна Цесмиструк, фін. секретарка — Ольга Пацьорка. Добродійний комітет — В. Божик, А. Лакуста, А. Гавронська, А. Ф. Цесмиструк. Референтка Червоного Хреста — Ольга Пацьорка. Телефонічний комітет — Агафія Олійник. Господині — Н. Тесарська, А. Лакуста, А. Піклик. Сестриці — пані Божик (почесна), пані Лакуста, пані Гавронська і пані Древняк. Контрольна комісія — пані Древняк і А. В. Цесмиструк.

Марія Негрич, секр.

ФОРТ ФРЕНСЕС, ОНТ.
Відділ ім. св. Анни

Річні збори жіночого товариства відбулися 22 травня 1968 року. Предсідницею зборів була пані Олена Нюрінська. Членки заряду товариства здавали звіти з річної діяльности товариства. Товариство начисляє 24 членок.

Діяльність: Членки нашого товариства взяли активну участь в місцевих організаціях і комітетах в 100-ліття Канади. Приготовили спільний обід і виставу українських вишивок, страв і печива, улаштували випродаж Великоднього печива. Прихід з цих імпрез — 500.00 долярів, товариство передало до місцевого Товариства „Просвіта", як також опісля передали дохід з випродажі уживаних речей. Другу виставу і випродаж писанок та інших речей товариство улаштувало в льокальній школі.

Жіноче товариство допомогло з вечерю і забавою Т-ву „Просвіта" і видало обід в день Св. Юрія, улаштувало чай для старечого дому, взяло участь у фестивалі в Лейкгед, зложило пожертву на Колегію Св. Андрея, на фонд сліпих, на журнал „Пропінь". Комітет відвідував хворих у лікарні, допомагали членки при праці в церкві, ходили колядувати, улаштували новорічну забаву, перекуску для старших громадян, зложили пожертву на місцеву лікарню, на свято-Миколаївський концерт і дарували книжки до бібліотеки, що є при місцевій лікарні, членки розкупили книжку „Дорогами сорокріччя".

Членки жіночого товариства брали активну участь в різних зборах і конференціях.

Заряд товариства на 1968 рік: Голова — С. Ковальчук, заст. голови — Ліна Кравчук, секретарка — Є. Ковальчук, касієрка — Марія Бадюк. Контрольна комісія — Є. Олійник і М. Дем'янів.

Є. Ковальчук, секр.

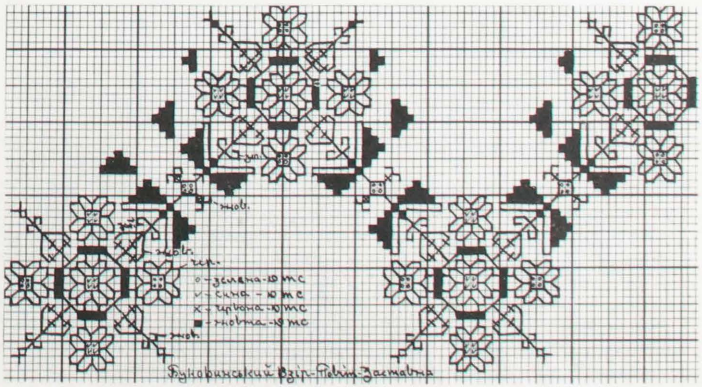

БУКОВИНСЬКИЙ ВЗІР, повіт Заставка. Делікатний, ефектовний взірець виконаний жовтою краскою ДМС. Нитки на канві. Звіздочки обведені червоною краскою, нитки ДМС. Рукави до сукні стилізовані з буковинської весільної сорочки.

Подає Музейний Комітет Філії Сх. Екз.

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Зліва — булочки, посередині в каструлі мексиканська фасоля і з права струдель.

БУЛОЧКИ

Цей припис подала пані Г. Яремчук з Едмонтону, вона набула його в Чернівцях під час своєї поїздки до рідного краю.

1 ложка дріжджів
½ горнятка теплої води
¼ ложечки солі
1 ложечка цукру
2 яєць
3 ложки цукру
2¼ горнятка муки (Robin Hood).

Розпустити одну ложечку цукру і сіль у воді, додати дріжджі і хай постоїть 10 хвилин. Окремо вибити яйця на піну, додати цукор і дальше вибивати до білости. Додати дріжджі і легко вимішати.

Вилляти дріжджеву масу до муки у другій посудині і добре вимісити, аж тісто стане пухке і гладке. Розтачати тісто на кругло около 12 цалів ширини, помастити топленим маслом з обох боків і зложити у четверо. Накрити папером і хай постоїть у холодільнику через ніч. Розтачати знов на кругло, помастити топленим маслом і покраяти на 12 розділів в роді пая, звивати кожний починаючи з ширшого кінця. Розложити на бляху помастити маслом, дозволити вирости до подвійної величини. Пекти коло 15 хвилин у печі 325°. Булочки м'ягенькі, кружкі на подобу "French Pastry" і надаються на різні оказії.

— — — —

"FRYOLES" (Печена мексиканська фасоля)

На зміну і мексиканська кулінарія добра. Припис на подобу нашої колоченої фасолі з додатками. Цей припис передала мені пані Elisia Braun, яка докінчувала студії в нашім університеті.

1 фунт фасолі червоної або бронзової
¼ горнятка цибулі покришеної
1 ложка муки
2 фунти свинячого м'яса, вареного (Pork shoulders)
2 великі помідори
1 "Chipotte" червоної перцюги (покришеної)
1 фунт сира "Mozzarella"
1 горнятко "Chilli Chips", скибки.

Варити фасолю у воді пів години, додати соли до смаку, хай вариться доки не потріскає. В товщі посмажити цибулю аж стане м'яка, додати муку і хай смажиться хвилину. Додати пом'яту фасолю й усе добре вимішати. Виложити половину маси у посудину, варене м'ясо покраяти на середні кусні і смажити, щоб зарумянилося. Додати попарені покришені помідори, перцюгу, як хто любить і усе вимішати.

Виляти цю масу на фасолі у посудині і накрити зверху рештою фасолі. Положити куски сира і вдекорувати верх "Chilli" скибками. Можна прилагодити наперед і тримати в холодільнику, пів години перед поданням на стіл поставити в піч. Пекти 20 хвилин 350°

ПРАВДИВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СТРУДЕЛЬ

Припис подала мені пані Бучковська з Вінніпегу. Струдель м'який, пухкий і дуже смачний. Припис з рідного краю передала їй покійна Найлс. Наші молоді і старші господині повинні затримати наше традиційне печиво і частіше його уживати на всякі оказії. Струдель зробити не є так тяжко, як хто собі думає. За одну годину можна його приготовити і спекти — аж любо дивитися.

2 горнятка муки (Robin Hood Instant)
1 горнятко теплої води
½ ложечки соли.

Мати муку готову у посудині, вляти солену воду, мішати ложкою, відтак вимісити добре на стільниці, посипаючи мукою, аж тісто стане гладеньке і м'яке (около 5 хвилин). Накрити посудиною, щоб тісто відпочило 10 хвилин.

Розтачати тісто на тонко. Мати подушку готову на столі накриту обрусом. Покласти тісто на подушку і розтягати від середини до країв. Тісто м'якеньке і легеньке розтягається. Розтягати не долонями але верхом рук. Тісто повинно бути тонкости паперу. Де краями воно грубше, пообтинати. З під обруса виняти подушку і розтягнути обрус гладко. Тісто покропити маслом.

НАЧИНКА ДО СТРУДЛЯ

6 яблук твердих (пошаткових на тертці)
⅓ горнятка мелених мігдалів (almonds)
⅔ горнятка Corn flakes
½ горнятка мілкого цукру
½ горнятка тертої булки.

Мелені мігдали, кришки і цукор вимішати і посипати скрізь по паляниці. Яблука шаткувати прямо на паляниці. По яблуках посипати corn flakes. Звивати, піднимаючи обрус. Помастити топленим маслом, пекти около ½ години в 350° печі.

Хто любить — можна спечений верх струдля зараз посипати цукром.

ПРИ ПРАЦІ ДЛЯ ЖУРНАЛА

Ванкувер, Б. К. — голова Пров. Екз. Союзу Українок, П. Клюкевич переслала $49.00 на передплати.

Саскатун, Саск. — Відділ ім. О. Кобилянської, реф. М. Гарбус передала на передплати (одна нова) $20.00.

Реджайна, Саск. — Відділ ім. Доньки України, М. Юзик на передплати $16.00, М. Корпан на передплати $8.00.

Виндзор, Онт. — Відді; ім. Л. Українки, реф. І. Римар на передплати $20,00, на прес. фонд $18.25.

Форт Вілліям, Онт. — Відділи ім. О. Пчілки й О. Басарабової, з нагоди виставки малюнків артиста В. Курилика, Анна Стасів переслала н прес. фонд $20.00.

Монтрел, Кве. — Відділ ім. Доньки України, добр. Л. Слюзар — на передплати $16.00.

Гамільтон, Онт. — Відділ ім. Л. Українки, реф. М. Пелепяк — на передплати $20.00.

Торонто, Онт. — Відділ ім. Княгині Ольги, реф. А. Бойко доручила $13.00 на передплати, раніше $9.00.

Едмонтон, Алта. — Відділ при Катедрі св. Івана, С. Пауш — на відновлені передплати $12.00.

Вегревил, Алта. — Відділ ім. Княгині, реф. О. Мельничук на передплати в червні $16.00, у м. липні $24.00 передплати, $10.00 на прес. фонд від відділу.

Мічам, Саск. — Відділ ім. О. Кобилянської, прихід з розігравки в користь журнала пані Е. Кріпка переслала $41.00.

ПОЖЕРТВИ

Ванкувер, Б. К. — Відділ ім. Л. Українки $25.00

Вінніпеґ, Ман. — Відділ ім. Л. Українки при Катедрі Пресв Тройці 25.00

Ст. Кетеринс, Онт. — З поминального обіду бл. п. Юлії Неємої, о. Ф. Легенюк переслав 20.00

Ґримзбі, Онт. — з похоронного обіду, Я. Омельченко переслав 15.00

Форт Френсес, Онт. — Відділ ім. Св. Анни, М. Мігійчук переслала 10.00

Виндзор, Онт. — Пані Д. Лазарович 10.00

Ґренд Прирі, Алта. — Пані П. Орчук 5.00

Ватсон-Риммер, Саск. — Учні Укр. школи з нагоди „Дня Матері" — збірку переслала А. Романюк 5.00

Ґлеслин, Саск. — З дня уродин пані Г. Заячковська 5.00

Ванкувер, Б. К. — Пані Н. Стоцька 5.00

Саскатун, Саск. — Пані Анастасія Король 5.00

Торонто, Онт. — Пані Ґ. Матіїшин 5.00

Дітройт, Миш. ЗДА. — Пані Ірина Козаченко 5.00

Монтреал, Кве. — Пані С. Г. Кульба 5.00

Ніягара Фалс, Онт. — Пані О. Погранична 5.00

Торонто, Онт. — Пані О. Гамаар, з ювілею 50-ліття п-ва Е. Охітвів 5.00

По $2.00: Г. Квас — Бирнебі, Б. К.; Анна Токарська, Е. Винничук — Едмонтон, Алта; М. Антонішка — Норт Сорі, Б. К.; М. Мітран — Прісвил, Саск; Ф. Юрійчук — Гамільтон, Онт.; М. Козар — Етелберт, Ман., Анна Хаба — Редвотер, Алта; П. Малярчук — Ванкувер, Б. К.; Н. Белзюк — Моринвил, Алта; Н. Г. Шевчук — Винярд, Саск.

По $1.50: Е. Степова — Ґримзбі, Онт.; Т. Деда — Вінніпеґ, Ман.

По $1.00: Т. Чорній — Сарнія, Онт.; Марія Юрків, А. Вальковіч — Монтреал, Кве.; Анна Охрій — Киндерслей, Саск., Е. Кудла — Келовна, Б. К.; А. Кобринович — Норт Сорі, Б. К.; Ґ. Сухолотоцька — Смокі Лейк, Алта; Т. Клим, Н. Солона, В. Страшок і М. Косташ — Едмонтон, Алта; Анна Зміївська — Форт Вілліям, Онт.; Орися Кларк — Кингстон, Онт.; М. Вівчар — Гамільтон, Онт.; М. Юрків, добр. Г. Кіцюк і Маргарета Ревуцька — Вінніпеґ, Ман.; А. Ткаченко — Летбридж, Алта; Стефанія Мицкан — Горен, Алта; Марія Гупка — Йорктон, Саск.; Марія Кренко й Ніна Козій — Торонто, Онт.; Юлія Маріка — Торсбі, Алта; Іван Макух — Драйден, Онт.; Н. Масиник — Реджайна, Саск.; Софія Пилипов — Винярд, Саск.; Е. Гудима — Ґренд Сентер, Алта; Ольга Володко — Сіба Біч, Алта; М. Романюк — Ванкувер, Б. К.; Стефанія Михасів — Кемсак, Саск.

По .50 ц. — Марія Ільков, Мусідора, Онт.; Гафія Личак — Мирнам, Алта.

ПАМ'ЯТІ НАЙДОРОЖЧИХ

В десяту річницю смерти мого дорогого і незабутнього мужа, бл. п. Гната Богоноса, який упокоївся 10-го травня 1958 року, замість квітів складаю в його пам'ять на прес. фонд „Променя" $5.00.

Дружина Вікторія Богонос,
Едмонтон, Алта.

У пяту річницю смерти мого дорого мужа і нашого дорогого тата, бл. п. Григорія Терновецького, який упокоївся 5 квітня 1963 року, складаємо в його память на пресовий фонд журнала „Промінь" $6.00.

Дружина Наталя Терновецька і
доньки Ольга Пирон і Каролька Жарипець,
Саскатун, Саск.

ЛІКУЄ ПРОМІНЬ

Відкриття великого Рентгену неабияк прислужилось людству. Адже завдяки йому, науковці дістали спроможність зазирнути в середину організму, досконально вивчати процеси, які відбуваються там. І все ж заледви чи славетний учений з Німеччини міг передбачати, яке значення матиме для нащадків його винахід.

Як відомо, рентгенівські промені невидимі, їх проникнення невідчутне. Однак тривалий вплив їх може викликати смертельну променеву хворобу. (Тому лікарів-рентгенологів захищають насичені оловом ширми фартухи і рукавиці.

І навпаки — короткочасне опромінення зовсім не шкідливе для людини. Більше того, воно може діяти благотворно. Запальні вогнища, ураження лімфатичних вузлів, ракові пухлини, просвічені рентгеном, поступово зменшуються і з часом розсмоктуються. Ось ці чудодійні властивости променів і вирішили використати вчені. Вони створили апарати, які дозволили добиратися до певних частин тіла на заздалегідь визначену глибину. Рентгенотерапія часто виручає там, де не допомагають ні лікарські препарати, ані хірургічне втручання.

Ю. Фурманов.

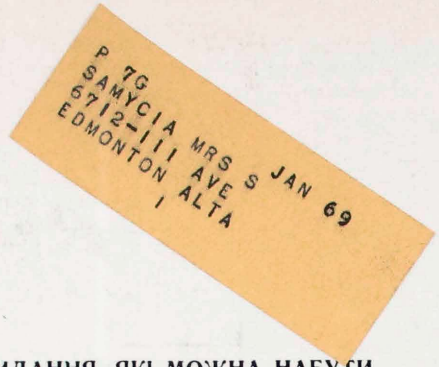

ВИДАННЯ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

МИСТЕЦЬКА КНИЖКА (Українські народні вишивки і взори)	$4.00
МИСТЕЦЬКІ СКАРБИ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК	$1.75
КУХОВАРСЬКА КНИЖКА — написала Савеля Стечишин	$5.50
ТРИ СИЛЬВЕТКИ — написав проф. Л. Білецький	$1.50
У ГОРАХ КАРПАТАХ — написав М. Ломацький	$3.50
ГОМІН ГУЦУЛЬСЬКОЇ ДАВНИНИ — написав М. Ломацький	$3.50
БЛИСКУЧА ЗОРЯ — написав Митрополит Іларіон	.50
Я ВЕРНУСЯ — написав О. Крамар	.50
ОСТАННІЙ ПРОРОК — написав Л. Мосендз	$6.00
УКРАЇНСЬКІ ХРЕСНІ ІМЕНА — написала Рома Гаук	$1.00
НАВЧАЙМО ДІТЕЙ СВОЇХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	.20
РЕЛІГІЙНІ МОТИВИ В ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ — написала Н. Когуська	.50
УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ — написала Марія Пастернакова	$3.00
ПРОГРАМА НА РІЗДВ'ЯНИЙ КОНЦЕРТ	$1.00
ПРОГРАМА НА ДЕНЬ МАТЕРІ	$1.50
ПРОГРАМА НА СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ Л. УКРАЇНКИ І О. КОБИЛЯНСЬКОЇ	$1.00
ПРОГРАМА ДЛЯ МОЛОДШИХ ВІДДІЛІВ СУМК	$2.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ — в твердій оправі	$4.25
— брошурована	$3.00
СТАТУТ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ	.25
ВІДЗНАКА СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ	$2.50
ЛОЖЕЧКА З ВІДЗНАКОЮ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ	$3.50

Також маємо слідуючі речі, які радо вишлемо на ваше замовлення:

— РЕФЕРАТИ НА РІЗНІ СВЯТА І АКАДЕМІЇ
— ПРОГРАМИ НАВЧАННЯ У ДИТЯЧИХ САДОЧКАХ
— ПРОГРАМИ ПРОДОВЖЕННЯ ПРАЦІ У МОЛОДШИХ ВІДДІЛАХ СУМК

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
651 Spadina Ave.
Toronto 4, Ont.

ВИ ВЖЕ ЗНОВ МОЖЕТЕ НАБУТИ
куховарську книжку п. з.

THE ART OF COOKING — UKRAINIAN STYLE

Вже вийшло 4-те поправлене видання в тиражі 5.00 примірників в тій самій ціні — **$2.25** з пересилкою.

Замовлення посилайте на адреси:

Ukr. Women's Ass'n of L. Ukrainka
2146 Cornvall St. Vancouver 9, B. C.
або
Ukr. Women's Ass'n of L. Ukrainka
5410 McKee St. Burnabi 1, B. C.

НОВА ПОЯВА НА КНИЖКОВОМУ РИНКУ

Вийшла з друку нова книжка — збірка новель **І. Боднарчука**

„ДРУЗІ МОЇХ ДНІВ".

Це вже четверта збірка цього ж автора. Містить вона в собі 11 новель з різною тематикою. Присвячена українським піонерам у Канаді. Друкована на доброму папері, 96 сторінок друку, обкладинка роботи мистця Петра Сидоренка. Ціна книжки, якщо замовляти безпосередньо в автора, **$1.00.**

Замовлення надсилати на адресу:

I. CHABANRUK,
1602 Queen St. W.
Toronto 3, Ont. Canada.

СУМКІВЕЦЬ

ЖУРНАЛ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Батьки і матері — подбайте, щоб ваші дорастаючі діти були передплатниками цього журнала. Це для них він редагується у друкується. Поручіть його своїм знайомим. „Сумківець" заслуговує вашої піддержки й уваги.

Журнал „Сумківець" виходить що три місяці. Містить матеріяли спеціяльно для української молоді. Передплата $2.00 на рік.

Замовлення посилати на адресу:

SUMKIVETZ
651 Spadina Ave.
Toronto 4, Ont.